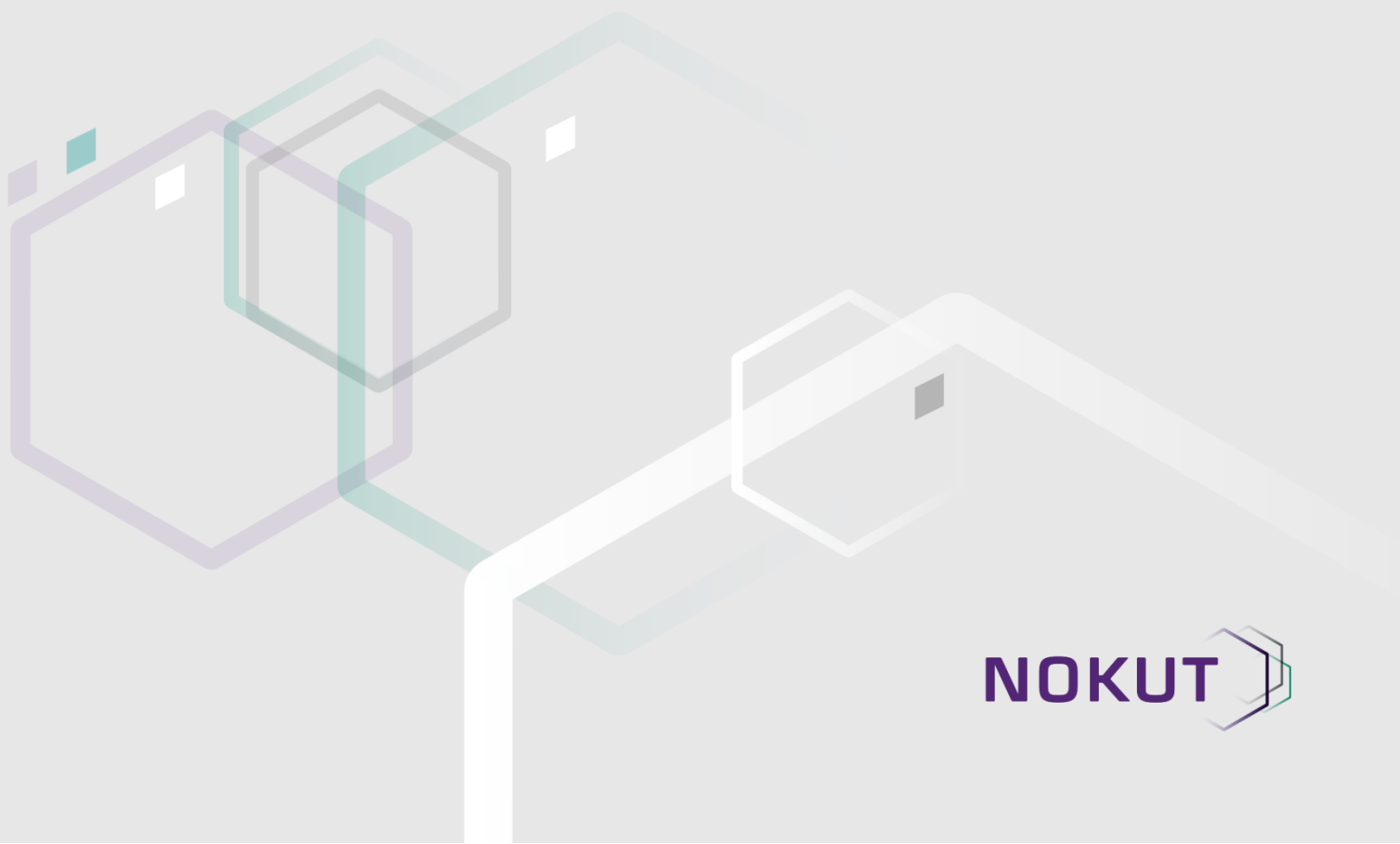

Studiebarometeret: Rapport 5-2019

Faktorer bak god tilbakemelding og veiledning av studenter

Pål Bakken og Kristoffer Fretland Øygarden

NOKUT

Forord

NOKUT skal gjennom ulike virkemidler bidra til at samfunnet kan ha tillit til kvaliteten i høyere utdanning og fagskoleutdanning. Studentundersøkelsene våre er en del av vår strategiske satsing på å dokumentere tilstanden i sektoren. Studiebarometeret for universitets- og høyskolestudenter har vært gjennomført hvert år siden 2013 og har etablert seg som en viktig nasjonal undersøkelse.

Tilbakemelding og veiledning fra vitenskapelig ansatte til studenter er i forskningen ansett som en viktig faktor ved studiekvalitet og noe som har positive effekter på blant annet læring, motivasjon og gjennomføring. Norske myndigheter har også hatt fokus på tilbakemelding og veiledning som et sentralt kvalitetsaspekt i høyere utdanning, blant annet i Kvalitetsreformen i 2003 og Stortingsmelding nr. 16 2016–17, Kultur for kvalitet.

Samtidig viser resultatene fra Studiebarometeret at tilbakemelding og veiledning er blant de kvalitetsaspektene studentene er minst fornøyde med. Variasjonen mellom studieprogrammene er imidlertid stor, og det er grunn til å tro at mange studieprogram kan lære noe av de studieprogrammene som lykkes best med tilbakemelding og veiledning.

Derfor har vi valgt ut tre studieprogram der studentene er spesielt tilfredse med tilbakemelding og veiledning for en mer inngående analyse. Intervjuer med studenter og ansatte er gjennomført for å utdype resultatene fra Studiebarometeret. Fagmiljøene ved programmene har en del fellestrekk når det gjelder måten de jobber med tilbakemelding og veiledning på, og deres tilnærming og tiltak kan være en inspirasjon for andre fagmiljø.

Sammendrag

Innledning

Både forskningslitteraturen og norske myndigheter vektlegger tilbakemelding og veiledning fra vitenskapelig ansatte til studenter som et sentralt aspekt av studiekvalitet. Litteraturen fremhever at gode tilbakemeldinger bidrar til økt motivasjon og økt læringsutbytte. I denne rapporten belyser vi hva som kjennetegner fagmiljø der studentene er tilfredse med tilbakemelding og veiledning. Dette gjør vi ved hjelp av data fra Studiebarometeret og intervjuer på tre studieprogram med høye scorerer på studenttilfredshet. Hovedformålet er å identifisere gode praksiser for bruk av tilbakemelding og veiledning, noe som kan inspirere andre fagmiljø til å jobbe videre med sin tilnærming til dette.

Relativt beskjedent omfang

Data fra Studiebarometeret viser at de hyppigst forekommende formene for tilbakemelding og veiledning er «diskusjon av faglige problemstillinger», «tilbakemeldinger fra medstudenter» og «fått tilbakemeldinger fra ansatte etter innlevert skriftlig arbeid». Disse formene for tilbakemelding har noe over halvparten av studentene opplevd minst tre ganger. Den minst vanlige formen for tilbakemelding er «diskutert din faglige utvikling/resultater». Bare en femtedel av studentene har opplevd dette mer enn tre ganger.

Stabil og medioker tilfredshet

Tilbakemelding og veiledning er blant de kvalitetsaspektene studentene er minst fornøyde med i Studiebarometeret. Disse resultatene er svært stabile over tid. Studentene er omtrent like fornøyde med ulike former for tilbakemelding og veiledning, uansett om det dreier seg om formativ eller summativ tilbakemelding, om tilbakemeldingene er skriftlig- eller ikke-skriftlig eller om tilbakemeldingene kommer før eller etter innlevering.

Omfang påvirker tilfredshet

Dataene fra Studiebarometeret peker entydig mot at jo større omfang det er av tilbakemelding og veiledning, jo mer tilfredse er studentene med tilbakemelding og veiledning.

Variasjon mellom institusjoner, utdanningstyper og studieprogram

Variasjonen mellom institusjonene er relativt stor. Fagporteføljen påvirker trolig disse tallene en del; spesialiserte institusjoner med relativt få studenter kommer best ut, mens store institusjoner med stor faglig bredde kommer dårligere ut.

Det er betydelig forskjell mellom utdanningstypene i studentenes tilfredshet med tilbakemelding og veiledning. Studentene på medisin er de klart mest kritiske, fulgt av studenter på odontologi og psykologi. Politistudentene er de mest positive, men også kunst- og fysikkstudentene er positive.

Det er en betydelig variasjon mellom studieprogrammene. Både de programmene med lavest og de med høyest score er fordelt på mange ulike utdanningstyper. Forskjellene innad i de aller fleste

utdanningstypene er også stor. Det gjelder også for studieprogram med mange likheter, som for eksempel rammeplanstyrte utdanninger som barnehage.

Motivasjon og opplevd læringsutbytte har sammenheng med tilfredshet

Vi finner en tydelig og signifikant sammenheng mellom studentens motivasjon for studieinnsats og hvor tilfredse de er med henholdsvis vitenskapelig ansattes evne til å gi konstruktive tilbakemeldinger, tilbakemeldingene før endelig innlevering og faglige diskusjoner og veiledning fra vitenskapelig ansatte. Tilsvarende finner vi at gode, konstruktive tilbakemeldinger og faglig veiledning har sammenheng med studentenes egenrapporterte læringsutbytte når det kommer til å tilegne seg teoretisk kunnskap. Begge funnene er i tråd med forskningslitteraturen.

Faktorer bak god tilbakemelding og veiledning

Basert på data fra Studiebarometeret identifiserte vi tre studieprogram med høy studenttilfredshet på tilbakemelding og veiledning. Våre tre caser befinner seg på ulike gradsnivå, på ulike institusjoner og de tilhører ulike utdanningstyper. Basert på statistiske analyser og intervjuer har vi identifisert en del tiltak og egenskaper ved disse programmene. Flere av poengene som omtales nedenfor henger sammen med hverandre, og det er trolig en gjensidig påvirkning mellom dem.

- Fokuset på tilbakemelding og veiledning kommer fra fagmiljøene selv og er ikke basert på institusjonelle strategier.
- Fagmiljøets forståelse av egen fagtradisjon påvirker læringsopplegget og gir seg utslag i et sterkt fokus på tilbakemelding og veiledning.
- Formidling av tydelige krav og forventninger til studentene vektlegges av de ansatte, noe som bidrar til å skape et godt læringsmiljø og god studieinnsats.
- Fagmiljøene vektlegger inngående, formative tilbakemeldinger.
- Omfanget av tilbakemelding og veiledning er stort. Dette er trolig en viktig faktor bak høy tilfredshet med tilbakemelding og veiledning.
- Læringsmiljøet er svært godt, med kort avstand mellom ansatte og studenter og lav terskel for å be om tilbakemelding og veiledning og for å diskutere faglige problemstillinger.
- Studentene er svært motiverte og har god gruppedynamikk. Dette gir seg utslag i at de benytter seg av tilbudet om – og at de etterspør – tilbakemelding og veiledning.
- To av studieprogrammene er små, det tredje deler studenter opp i mindre grupper, for å unngå ulempene store grupper medfører. Dette kan være en sentral faktor for at modellen for tilbakemelding og veiledning skal fungere godt.
- Fagmiljøene fokuserer på å gjennomføre tiltak tidlig i studieløpet, både når det gjelder formidling av krav og forventninger, å skape et godt læringsmiljø og å dele studentene opp i grupper.

Innhold

1	Innledning	1
2	Bakgrunn	3
3	Formål, problemstillinger og metode	5
4	Tilbakemelding og veiledning: studentenes erfaringer	8
4.1	Tilfredshet med tilbakemelding og veiledning	8
4.2	Omfang av tilbakemelding og veiledning.....	11
4.3	Sammenhengen mellom omfang og tilfredshet	12
5	Sammenhenger mellom kvalitetsindikatorer i Studiebarometeret	14
5.1	Data og metode	14
5.2	Motivasjon og tilbakemelding og veiledning: regresjonsanalyse	16
5.3	Læringsutbytte og tilbakemelding og veiledning: regresjonsanalyse	19
5.4	Sammenhenger mellom ulike kvalitetsindikatorer – oppsummert.....	21
6	Eksempler på gode praksiser på programnivå	23
6.1	Entreprenørskap og innovasjon – master (NMBU).....	24
6.1.1	Funn fra Studiebarometeret	24
6.1.2	Intervjuene – hva ble fremhevet?.....	26
6.2	Bachelor i barnevern (HINN)	28
6.2.1	Funn fra Studiebarometeret	29
6.2.2	Intervjuene – hva ble fremhevet?.....	31
6.3	Bioingeniørfag – bachelor (UiT).....	33
6.3.1	Funn fra Studiebarometeret	34
6.3.2	Intervjuene – hva ble fremhevet?.....	36
6.4	Faktorer bak god tilbakemelding og veiledning	38
7	Referanser og kilder	42
	Vedlegg 1 Deskriptiv statistikk for kvantitativ analyse	43
	Vedlegg 2 Predikerte verdier for kvantitativ analyse	46
	Vedlegg 3 Tilfredshet på institusjon-, utdanningstype- og programnivå.....	48

1 Innledning

Hvorfor undersøke tilbakemelding og veiledning?

Forskningsslitteraturen peker på tilbakemelding og veiledning som et sentralt aspekt ved studiekvalitet, og at dette ser ut til å ha positive effekter på blant annet læring, motivasjon og gjennomføring. Også på myndighetsnivå i Norge ser vi et fokus på tilbakemelding og veiledning som et sentralt kvalitetsaspekt i høyere utdanning.

På tross av funn i forskningen og fokus på dette fra myndighetene viser resultatene fra Studiebarometeret at norske studenter er relativt lite fornøyde med tilbakemelding og veiledning i studiehverdagen sin. Disse funnene er stabile over tid. Det er imidlertid store variasjoner i tilfredshet med tilbakemelding og veiledning på studieprogramnivå. Et utvalg studieprogram skiller seg ut med svært fornøyde studenter, sammenlignet med nasjonale tall innenfor utdanningstypen de tilhører.

Gjennom denne rapporten ønsker vi å identifisere gode praksiser for bruk av tilbakemelding og veiledning. Vi beskriver og undersøker enkelte studieprogram med tanke på at andre fagmiljø kan la seg inspirere av studieprogram der studentene er svært fornøyde med tilbakemelding og veiledning. For å kunne sette gode eksempler inn i en større sammenheng undersøker vi studentenes tilfredshet med tilbakemelding og veiledning over tid. I tillegg sammenligner vi institusjoner og utdanningstyper.

Om Studiebarometeret

NOKUT gjennomfører den nasjonale studentundersøkelsen Studiebarometeret. Oppdraget ble gitt av Kunnskapsdepartementet og hadde oppstart i 2013. Alle høyskoler og universiteter deltar, og undersøkelsen omfatter ca. 1800 studieprogram. Undersøkelsen går årlig ut til 2. års bachelor- og masterstudenter. I tillegg sendes den til 5. års studenter på utdanninger som er fem år eller lengre. I 2017 ble spørreskjemaet sendt ut til ca. 64 000 studenter, av disse besvarte 48 prosent spørreundersøkelsen.

Studentene blir spurt om sin motivasjon, studieinnsats og tilfredshet med ulike sider ved studieprogrammet sitt. Blant annet inneholder skjemaet spørsmål om tilbakemelding og veiledning.

Hvordan har vi gått frem?

Vi har brukt data fra Studiebarometeret til å undersøke hvilke sider ved tilbakemelding og veiledning studentene er minst og mest fornøyde med, om det har skjedd en utvikling over tid og om det er forskjeller mellom gradnivå (bachelor/master), utdanningstyper etc. Data fra Studiebarometeret ble også brukt som bakgrunn for å velge ut tre studieprogram for videre undersøkelser. På de utvalgte studieprogrammene intervjuet vi studenter og vitenskapelig tilsatte. Intervjuene med studentene ble gjennomført for å bekrefte eller avkrefte funnene fra spørreundersøkelsen samt å utdype og nyansere disse funnene. Intervjuene med de tilsatte ble gjort av samme grunn, og i tillegg ønsket vi informasjon om blant annet bakgrunnen for tiltakene de gjennomfører.

Data fra spørreundersøkelsen og fra intervjuene er syntetisert og danner basis for en liste med tiltak og egenskaper som er felles for de tre studieprogrammene. Flere av disse tiltakene og egenskapene, som vi mener kan medføre høy kvalitet på tilbakemelding og veiledning, kan implementeres på andre studieprogram og dermed være en kilde til inspirasjon for andre.

Se metodebeskrivelse og mer om kriteriene for utvalg av studieprogram i kapittel 3.

Strukturen

I kapittel 2 går vi kort igjennom hva forskningslitteraturen sier om tilbakemelding og veiledning, hvordan temaet er behandlet politisk de siste årene og hvordan temaet er dekket i Studiebarometeret. Kapittel 3 omtaler metoden som er brukt.

I kapittel 4 legger vi fram data som viser utviklingen i omfang og tilfredshet med tilbakemelding og veiledning de siste årene. Dette kapitlet gir også en oversikt over tilfredsheten med tilbakemelding og veiledning i 2017, fordelt på institusjoner og utdanningstyper. Vi undersøker blant annet graden av variasjon i tilfredshet innad i hver utdanningstype. Her ser vi også på sammenhengen mellom omfang av tilbakemelding og veiledning og tilfredsheten med tilbakemelding og veiledning. I kapittel 5 presenteres en regresjonsanalyse for å undersøke hvilke faktorer som påvirker studentenes oppfatning av tilbakemelding og veiledning. I kapittel 6 presenterer vi tre utvalgte studieprogram som skiller seg særlig positivt ut innenfor sin utdanningstype når det gjelder studenttilfredshet med tilbakemelding og veiledning. Her beskrives også tiltak og egenskaper som er felles for de tre studieprogrammene.

2 Bakgrunn

Tilbakemelding og veiledning i forskning

Forskningslitteraturen viser at tilbakemelding og veiledning kan ha positiv sammenheng med både studentenes motivasjon, læring og gjennomføring (Bjorklund, Parente, og Sathianathan 2004; Fowler og Boylan 2010; Hattie og Timperley 2007; Kot 2014; Nicol og Macfarlane-Dick 2006; Shute 2008). Videre viser litteraturen at noen typer tilbakemelding og veiledning har mer effekt enn andre. Spesielt pekes det på at formativ tilbakemelding, der studenter får konstruktive og læringsorienterte tilbakemeldinger, er mer gunstig for læring enn summativ tilbakemelding, som ofte er kortfattede og gis etter at studentenes arbeid er ferdig (Shute 2008; Chan og Lam 2010; Elliot og Dweck 1988; Mcalpine 2004; Nicol og Macfarlane-Dick 2006). Funnene indikerer at høyskoler og universiteter bør fokusere på tilbakemelding og veiledning fra de vitenskapelig ansatte til studentene, og at fokuset bør ligge på formativ tilbakemelding og veiledning.

Temaet har også stor oppmerksomhet i akademia i Norge. Miljøene som har fått status som Sentre for fremragende utdanning¹ har og har hatt fokus på å aktivisere studenter, et godt læringsmiljø og tilbakemelding og veiledning. En nylig utgitt norsk casestudie (Nerland and Prøitz 2018) fremhever systematisk og konstruktiv tilbakemelding til studenter som viktige faktorer for god utdanningskvalitet.

Tilbakemelding og veiledning i reformer og politikk

Hos norske myndigheter har tilbakemelding og veiledning også vært et tema over lang tid. Kvalitetsreformen i 2003, beskrevet i St.meld. nr. 27 2000–2001 og NOU 2000: 14, fokuserte blant annet på (forbedring av) tilbakemelding og veiledning som en viktig faktor for å øke utdanningskvaliteten. En evaluering av reformen (Michelsen and Aamodt 2007) konkluderer med at *omfanget* av tilbakemelding og veiledning har økt, mens *kvaliteten* ikke har økt. Denne evalueringen ble gjennomført bare noen få år etter at Kvalitetsreformen ble implementert. Funn fra Studiebarometeret indikerer imidlertid at det fortsatt er utfordringer knyttet til tilbakemelding og veiledning. Stortingsmelding nr. 16 2016–17, Kultur for kvalitet, fremhever også tilbakemelding og veiledning fra vitenskapelig ansatte som en sentral kvalitetsfaktor.

Både forskning, praksis i mange utdanninger, reformer og politikk peker mot at tilbakemelding og veiledning er viktig for utdanningskvalitet. Videre kan det fortsatte fokuset i forskning og politikk tolkes som at norske utdanningsinstitusjoner ikke er i mål på området ennå.

Tilbakemelding og veiledning i Studiebarometeret

Helt siden Studiebarometerets oppstart i 2013 har to spørsmål om «de vitenskapelig ansattes evne til å gi konstruktive tilbakemeldinger» og om «den faglige veiledningen» vært blant spørsmålene i spørreskjemaet med lavest score. Dette på tross av at det har vært mye fokus på tilbakemelding og veiledning i norsk høyere utdanning siden årtusenskiftet. Disse relativt brede spørsmålene om

---

¹ <https://www.siu.no/Hoeyere-utdanning/nasjonale-ordninger/senter-for-fremragende-utdanning-sfu>

tilbakemelding og veiledning ble gitt til alle som besvarer spørreundersøkelsen og kan derfor kalles *obligatoriske*.

På tross av den relative misnøyen med tilbakemelding og veiledning er studentene meget tilfredse med den overordnede kvaliteten på studieprogrammene. Vi finner ingen sammenheng i dataene våre mellom tilfredshet med tilbakemelding og oppfølging og tilfredshet med den overordnede kvaliteten. Det er altså ikke slik at de studentene som er minst fornøyde med tilbakemelding og veiledning samtidig er de som er minst fornøyde overordnet sett. Denne mangelen på sammenheng er overraskende med tanke på at forskningen er temmelig entydig på at tilbakemeldinger og oppfølging er svært viktig for studentenes motivasjon, læring, gjennomføring og frafall. I en tidligere NOKUT-analyse (Hamberg, Bakken og Damen, 2015) ble studenter intervjuet om blant annet tilbakemeldinger og veiledning. Forfatterne fant at studentene har få eller ingen forventninger til tilbakemelding og veiledning før de starter i høyere utdanning. I tillegg mangler de forståelse for hvor viktig disse faktorene er for deres egen læring og motivasjon. Og selv om studentene verken er fornøyde med omfanget eller kvaliteten på tilbakemelding og veiledning, påvirker denne misnøyen i svært liten grad deres overordnede tilfredshet med studiet sitt. Dette ble det også funnet støtte for i kvantitative analyser.

På bakgrunn av disse funnene ønsket NOKUT å bruke Studiebarometeret til å finne ut mer om hvordan studentene opplever tilbakemelding og veiledning. Derfor inkluderte NOKUT to mer detaljerte spørsmålsbatterier i 2015: ett der vi spurte om omfanget av ulike former for tilbakemelding og veiledning og ett batteri med korresponderende spørsmål om tilfredsheten med de samme formene for tilbakemelding og veiledning. Tilfredshetsspørsmålene var blant spørsmålene i spørreskjemaet med lavest score i Studiebarometeret, og bekreftet dermed inntrykket fra de obligatoriske spørsmålene. Også analysene av disse dataene viser at tilbakemelding og veiledning ikke påvirker studentenes overordnede tilfredshet (Hamberg, Bakken og Damen 2016). Et annet funn var at miljøet mellom vitenskapelig ansatte og studenter er den klart viktigste faktoren som forklarer tilfredsheten med tilbakemeldinger: Jo bedre miljøet mellom vitenskapelig ansatte og studenter oppfattes, jo mer tilfreds er studentene med tilbakemeldingene.

Disse to mer detaljerte batteriene ble igjen inkludert i spørreskjemaet i 2017, da som *valgbare* batterier. Ti institusjoner valgte å la sine studenter besvare på disse spørsmålsbatteriene. Funnene fra 2015 ble i stor grad bekreftet.

Spørsmålene om tilfredshet var gjort avhengige av spørsmålene om omfang, ved at bare de studentene som oppga at de hadde hatt et visst omfang av hver form for tilbakemelding og veiledning fikk det tilsvarende spørsmålet om tilfredshet.

I det følgende vil vi bruke data fra flere av spørsmålene. De obligatoriske egner seg godt til å undersøke utvikling over tid og til å sammenligne på tvers av alle studieprogram. De valgbare i 2017 egner seg godt til mer detaljerte analyser av undertema innen tilbakemelding og veiledning samt til å undersøke eventuelle sammenhenger mellom omfang og tilfredshet.

3 Formål, problemstillinger og metode

Formål

Både forskningslitteraturen og norske myndigheter vektlegger tilbakemelding og veiledning som et sentralt aspekt av studiekvalitet. Vi ønsker å undersøke dette temaet nærmere.

Hovedformålet med denne rapporten er å identifisere gode praksiser for bruk av tilbakemelding og veiledning i sektoren, noe som kan inspirere andre fagmiljø til å jobbe videre med sin tilnærming til dette. Til dette er det brukt data fra Studiebarometeret. I tillegg presenterer og analyserer vi data fra Studiebarometeret om tilbakemelding og veiledning. Problemstillingene/spørsmålene som ligger til grunn for henholdsvis identifisering av god praksis og analyse av Studiebarometer-data om tilbakemelding og veiledning er noe forskjellige. Under går vi igjennom de konkrete problemstillingene vi har lagt til grunn for hvert av disse formålene samt hvilke metoder vi har valgt for å undersøke disse nærmere.

Deskriptiv statistikk og kvantitative analyser

Med henblikk på presentasjon og analyse av data fra Studiebarometeret har vi tatt utgangspunkt i følgende spørsmål:

- Hvor tilfredse er norske studenter med tilbakemelding og veiledning?
- Hvilke variasjoner ser vi i omfang og tilfredshet med tilbakemelding og veiledning sammenlignet med andre spørsmål i Studiebarometeret, over tid og på tvers av utdanningstyper² og studieprogram?
- Forskningslitteraturen indikerer at god tilbakemelding og veiledning blant annet henger sammen med økt motivasjon og bedre læring. Finner vi igjen disse sammenhengene i data fra Studiebarometeret?

For å svare på disse spørsmålene benytter vi oss i hovedsak av data fra Studiebarometeret 2017. I tillegg viser vi i noen tilfeller tall fra 2018. Jevnt over viser tallene fra 2018 det samme bildet som tidligere år. Først presenterer vi deskriptiv statistikk knyttet til omfang og tilfredshet med tilbakemelding og veiledning i kapittel 4. Framstillingene inkluderer oversikter over variasjon i snittverdier på enkeltspørsmål, fordelt på undergrupper som utdanningstype (med fokus på disiplinfag vs. profesjonsfag) og studieprogram.

Deretter utfører vi regresjonsanalyser for å undersøke følgende sammenhenger (kapittel 5):

- Hvorvidt tilfredsheten med tilbakemelding og veiledning henger sammen med studentenes (vurdering av) motivasjon og
- Hvorvidt tilfredsheten med tilbakemelding og veiledning henger sammen med studentenes (vurdering av) læringsutbytte.

Regresjonsanalyser gjør det mulig for oss å isolere, fra andre potensielle faktorer, sammenhengene mellom tilbakemelding og veiledning og henholdsvis motivasjon og læringsutbytte. Vi undersøker

---

² NOKUT kategoriserer studieprogram i 40 utdanningstyper. Disse er i stor grad like som «faggrupper» i Statistisk sentralbyrås utdanningsklassifisering NUS, men NOKUT har av analyseformål justert disse noe.

sammenhengen mellom tilfredshet med tilbakemelding og veiledning og henholdsvis motivasjon og læringsutbytte fordi dette er to faktorer som forskningslitteraturen hevder påvirkes positivt av god tilbakemelding og veiledning (se kapittel 2). Studiebarometeret inneholder spørsmål om både motivasjon og læringsutbytte. Dermed er det mulig for oss å undersøke også denne sammenhengen statistisk.

I analysene av tilbakemelding og veiledning bruker vi spørsmålet om i hvilken grad studiet motiverer til studieinnsats og spørsmålet om tilfredshet med læringsutbyttet når det gjelder teoretisk kunnskap som avhengige variabler. Uavhengige variabler inkluderer spørsmålene om tilfredshet med vitenskapelig ansattes evne til å gi konstruktive tilbakemeldinger, tilbakemelding før endelig innlevering og faglig diskusjon og veiledning fra vitenskapelig ansatte. I samtlige modeller inngår kjønn, gradsnivå (bachelor/master), alder, karakterer fra videregående, foreldres utdanning, størrelsen på studieprogrammet og utdanningstype som kontrollvariabler.

Se kapittel 5 for en mer inngående beskrivelse av datagrunnlag og metode for de kvantitative analysene.

Kvalitative intervjuer og identifisering av gode praksiser

Et formål med rapporten er å identifisere og presentere gode praksiser for bruk av tilbakemelding og veiledning. Mer spesifikt ønsker vi å identifisere god praksis på studieprogram-nivå, med utgangspunkt i følgende spørsmål:

- Hva karakteriserer studieprogram med høy tilfredshet på tilbakemelding og veiledning?
- Hvilke strategier og tiltak (om noen) har disse studieprogrammene iverksatt?

For å svare på disse spørsmålene brukte vi resultatene fra Studiebarometeret 2017 for å identifisere et bredt sett med fagmiljøer/studieprogram der studentene er svært tilfredse med tilbakemelding og veiledning. Blant disse valgte vi deretter ut et mindre sett med studieprogram vi ønsket å undersøke nærmere, basert på følgende kriterier:

- a) Studieprogrammet tilhører en utdanningstype som har et høyt antall respondenter på hvert spørsmål i det valgfrie batteriet om tilfredshet med tilbakemelding og veiledning (80 eller flere svarende per spørsmål). I tillegg må utdanningstypen inkludere minst 3 institusjoner og 5 studieprogram som har mottatt dette spørsmålsbatteriet. Disse kriteriene sikrer at vi har et solid grunnlag for å sammenligne gjennomsnittscorer på det individuelle studieprogrammet med gjennomsnittscorer for utdanningstypen det tilhører.
- b) Studieprogrammet har betraktelig høyere gjennomsnittsscorer på alle eller de fleste av spørsmålene om tilfredshet med tilbakemelding og veiledning, sammenlignet med scorer for utdanningstypen og gradsnivået det tilhører.
- c) Studieprogrammet må ha minst 10 respondenter som har svart på hvert spørsmål i batteriet «tilfredshet med tilbakemelding og veiledning».

Kriteriene bidro til å sikre at studieprogrammene vi valgte ut skiller seg positivt ut fra lignende studieprogram når det gjelder tilbakemelding og veiledning samt at tallgrunnet er robust. Basert på disse kriteriene identifiserte vi tre studieprogram med særlige høy studenttilfredshet med tilbakemelding og veiledning:

- Master i entreprenørskap og innovasjon, ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU)
- Bachelor i barnevern, ved Høgskolen i Innlandet (HINN)
- Bioingeniørfag - bachelor, ved Universitetet i Tromsø - Norges arktiske universitet (UiT)

For hvert av disse tre studieprogrammene utførte vi semi-strukturerte dybdeintervjuer med henholdsvis studenter og vitenskapelig ansatte. Med unntak av NMBU ble intervjuene gjennomført med studenter og vitenskapelig ansatte hver for seg. Hvert intervju dekket følgende tema:

- I hvilken grad studieprogrammet vektlegger tilbakemelding og faglig veiledning.
- Hvilke former for tilbakemelding og veiledning som brukes, og hvorvidt format og omfang varierer på tvers av kull, emner, etc.
- Hvorvidt det har vært endringer over tid i tilbakemeldingspraksisen.
- Hvorvidt fokuset på tilbakemeldinger er initiert lokalt (på studieprogramnivå) eller på institusjonsnivå.
- Hva informantene mener kjennetegner god tilbakemelding og veiledning.
- Den (tilsynelatende) effekten av tilbakemeldingene studentene får.
- Miljøet mellom studentene og underviserne samt læringsmiljøet generelt.

I kapittel 6 presenterer vi hovedresultatene fra disse intervjuene. For hvert studieprogram presenterer vi i tillegg noen nøkkeltall knyttet til omfang og tilfredshet med tilbakemelding og veiledning i Studiebarometeret og sammenligner disse med nasjonale gjennomsnitt for utdanningstypen.

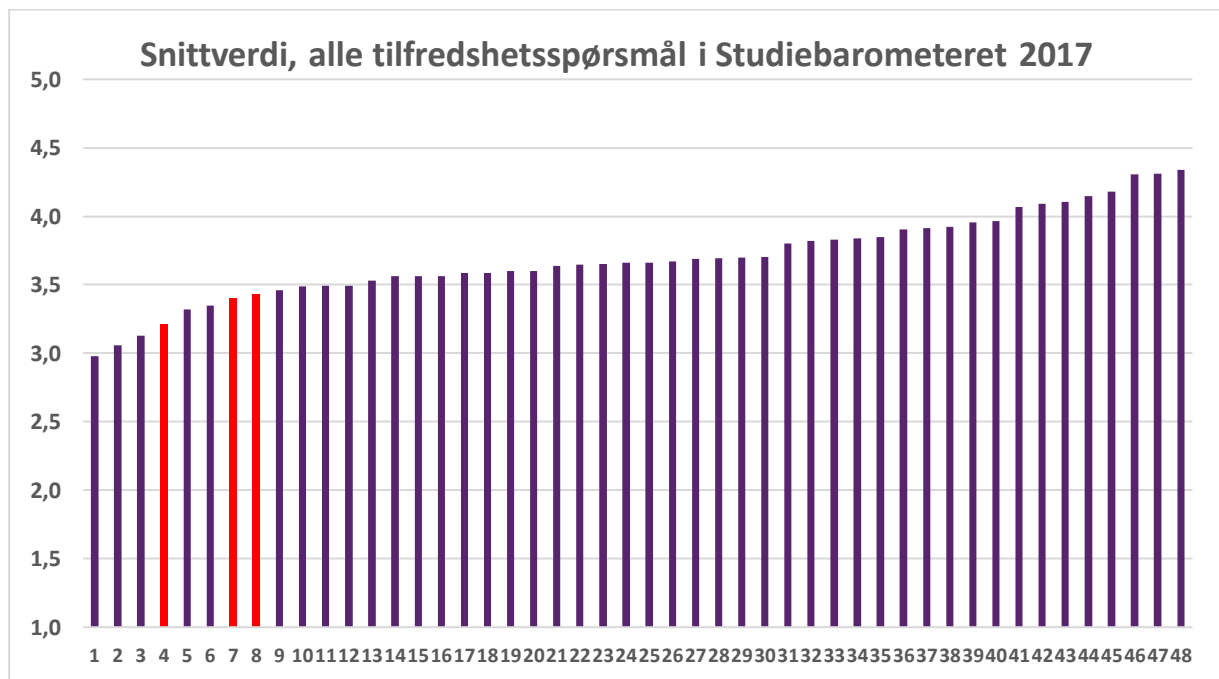
4 Tilbakemelding og veiledning: studentenes erfaringer

4.1 Tilfredshet med tilbakemelding og veiledning

Studiebarometerets spørreskjema består i stor grad av spørsmål om ulike aspekter ved studiekvalitet: undervisning, tilbakemelding og veiledning, læringsmiljø, organisering, relevans, eget engasjement etc. Skalaen i Studiebarometeret går fra 1 til 5, der 5 er det høyeste svaralternativet. I de fleste spørsmålbatteriene er denne svarkategorien benevnt med «Svært tilfreds», «I stor grad» eller «Helt enig». Den midterste verdien er dermed 3,0, en verdi mellom 2,5 og 3,5 kan sies å være en middels verdi. I realiteten ser vi at svært få respondenter angir verdien 1 på spørsmålene: det er da også bare et lite fåtall av spørsmålene som har nasjonale snittverdier på under 3,0.

Studenter i Norge er jevnt over godt fornøyde med studieprogrammene sine: gjennomsnittscoren ligger mellom 3,5 og 4,0 på de fleste spørsmålene.

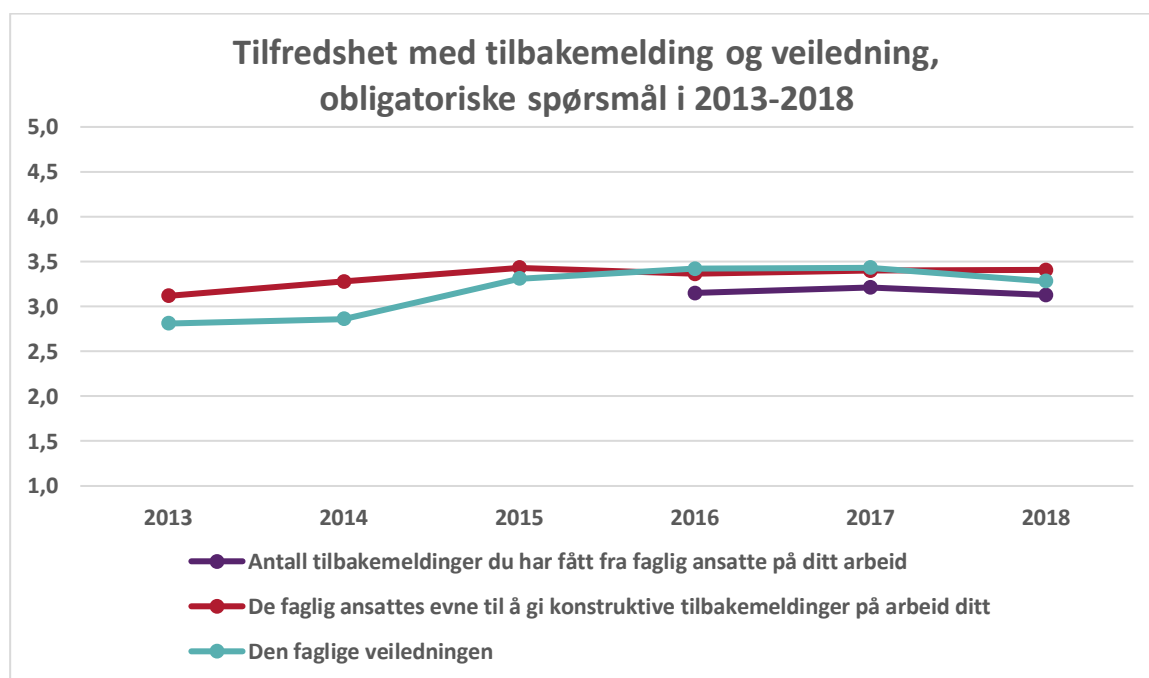
Studentene er mindre tilfredse med tilbakemelding og veiledning sammenlignet med de fleste andre spørsmål i Studiebarometeret. I figuren under viser vi data fra Studiebarometeret 2017. Her inngår bare de 48 spørsmålene fra undersøkelsen som kan sies å måle *tilfredshet*, for eksempel er omfangsspørsmål ekskludert. De tre «obligatoriske» spørsmålene om tilbakemelding og veiledning er markert med rødt. De «valgbare» spørsmålene om tilbakemelding og veiledning inngår ikke i figuren, fordi bare et fåtall av institusjonene valgte disse. Se forklaringer om obligatoriske og valgbare spørsmål i kapittel 2.

Figur 4.1: Tilfredshet med ulike kvalitetsaspekt: Studiebarometeret 2017. Skala: 1 (Ikke tilfreds) – 5 (Svært tilfreds), i tillegg kommer Vet ikke / ikke relevant. Hver søyle representerer ett spørsmål.

De tre obligatoriske spørsmålene om tilbakemelding og veiledning er blant de som studentene i gjennomsnitt gir lavest score på. De valgbare spørsmålene (ikke vist her) fikk en noe høyere score og ville plassert seg midt i dette diagrammet. Det er verdt å merke seg at de valgbare tilfredshets-spørsmålene bare gikk til respondenter som oppga at de hadde mottatt den spesifikke typen tilbakemelding og veiledning i spørsmålene om omfang (se kapittel 4.2).

Figuren under viser utviklingen over tid for de tre obligatoriske spørsmålene om tilbakemelding og veiledning. Spørsmålet om antall tilbakemeldinger ble innført først i 2016. Videre ble formuleringen i spørsmålet om konstruktive tilbakemeldinger justert i 2016 (uten at det medførte noen endring i snittverdien). Spørsmålet om den faglige veiledningen ble justert i 2015, og det er sannsynlig at økningen i snittverdien fra 2014 skyldes omformuleringen. Dette spørsmålet ble også justert i 2018. Den nasjonale snittverdien sank da minimalt: fra 3,4 til 3,3.

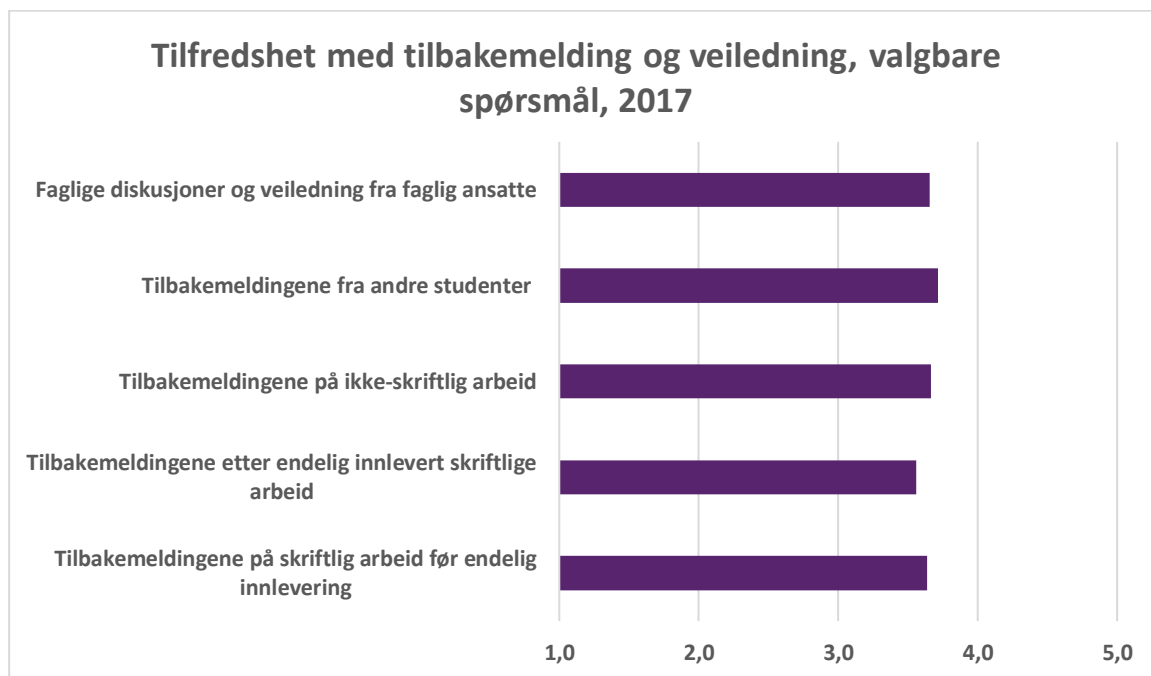

Figur 4.2: Tilfredshet med tilbakemelding og veiledning: Studiebarometeret 2013–2018 (obligatoriske spørsmål). Skala: 1 (Ikke tilfreds) – 5 (Svært tilfreds). I tillegg kommer Vet ikke / ikke relevant.

På tross av noen endringer i spørsmålsformuleringene er hovedinntrykket at det har vært stabilitet over tid. Fokuset på tilbakemelding og veiledning hos myndighetene og forskningens betoning av viktigheten av tilbakemelding og veiledning har ikke gitt seg utslag i endring i tilfredshet med tilbakemelding og veiledning i Studiebarometeret.

I 2015 og 2017 inkluderte NOKUT flere spørsmål om tilbakemelding og veiledning. Noen av spørsmålene omhandlet tilfredsheten med forskjellige typer tilbakemeldinger, mens andre handlet om

faglige diskusjoner med og veiledning fra ansatte. I det følgende viser vi data fra 2017. Disse inkluderer de ti institusjonene som valgte å la studentene sine motta disse spørsmålene i 2017.³⁴

Figur 4.3: Tilfredshet med tilbakemelding og veiledning: Studiebarometeret 2017 (valgbare spørsmål). Skala: 1 (Ikke tilfreds) – 5 (Svært tilfreds), i tillegg kommer Vet ikke / ikke relevant.

De valgbare spørsmålene, vist i figuren over, er mer detaljerte enn de obligatoriske og tar for seg ulike typer tilbakemelding og veiledning: på skriftlig arbeid før innlevering, etter innlevering, ikke-skriftlig arbeid, fra medstudenter og faglige diskusjoner og veiledning fra ansatte.

Noen av spørsmålene ovenfor kan sies å måle både formative og summative former for tilbakemelding og veiledning. Enkelte er derimot mer tydelig summative, som for eksempel «tilbakemeldingene etter endelig innlevert skriftlig arbeid». Spørsmålet «tilbakemeldingene på skriftlig arbeid før endelig innlevering» er klart mer på den formative siden. Forskningslitteraturen fremhever formative tilbakemeldinger som de som gir mest motivasjon og læringsutbytte sammenlignet med summative tilbakemeldinger. På tross av dette er studentene om lag like tilfredse med de ulike formene for tilbakemelding og veiledning de mottar, uavhengig av om det dreier seg om formativ eller summativ tilbakemelding.

Forskjellene mellom institusjonene er relativt små, mens forskjellene mellom utdanningstypene er noe større. Forskjellene er klart størst når vi sammenligner studieprogram. Variasjonen mellom studieprogram – også innen samme utdanningstype – er interessant. Det finnes studieprogram innen de aller fleste utdanningstyper der studentene er langt mer tilfredse med tilbakemelding og veiledning enn

³ I 2018 ble de tidligere valgbare spørsmålene om tilfredshet med tilbakemelding og veiledning noe endret og innført som obligatoriske i spørreskjemaet. Spørsmålene om omfang med tilbakemelding og veiledning fortsatte som valgbare i 2018.

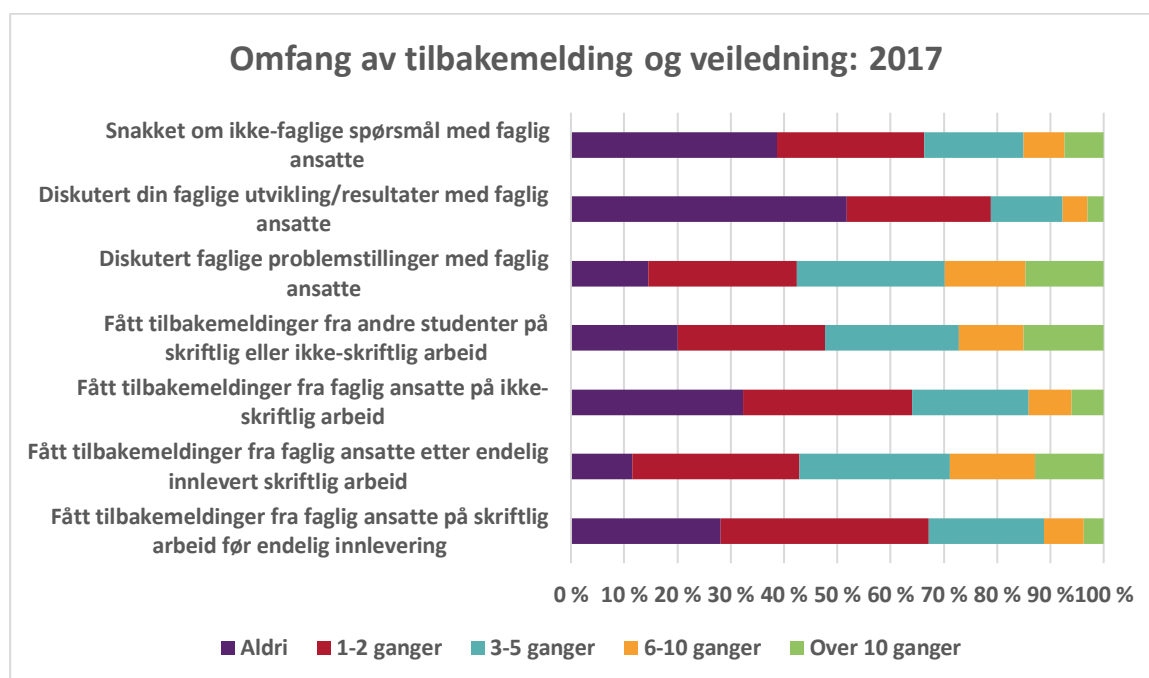
⁴ Tallene viser svært stor stabilitet fra 2015 til 2017.

sine medstudenter på lignende studieprogram. Dette utgjør bakgrunnen for valg av våre case/studieprogram som omtales i kapittel 6. Variasjonen på de ulike nivåene er vist i vedlegg 3.

4.2 Omfang av tilbakemelding og veiledning

Studentene besvarte et korresponderende spørsmålsbatteri om *omfanget* av tilbakemelding og veiledning, både i 2015 og i 2017. Her ble de bedt om å tallfeste antall ganger de hadde opplevd ulike former for tilbakemelding og veiledning hittil i studiet sitt. Figuren under viser omfangsspørsmålene og svarfordelingen i 2017.⁵ Som før inngår de samme ti institusjonene i datagrunnlaget.

Figur 4.4: Omfang av tilbakemelding og veiledning: Studiebarometeret 2017 (valgbare spørsmål). Skalaen er femdelte: Aldri, 1–2 ganger, 3–5 ganger, 6–10 ganger, Over 10 ganger, i tillegg til Vet ikke.

De fleste studentene (66 prosent) oppgir at de aldri eller 1–2 ganger hittil i studiet har snakket med faglige ansatte om ikke-faglige spørsmål. Tilsvarende tall for å ha diskutert faglig utvikling/resultater er 79 prosent. De fleste studentene har heller ikke opplevd stor forekomst av tilbakemeldinger fra ansatte før innlevert skriftlig arbeid: bare 33 prosent oppgir at dette har skjedd 3-5 ganger eller mer.

Forekomsten av diskusjoner av faglige problemstillinger er høyere: her har noe over halvparten (57 prosent) gjort dette 3–5 ganger eller mer. Omtrent samme forekomst er det av tilbakemeldinger fra medstudenter og fra ansatte etter innlevert skriftlig arbeid. Disse tre formene for tilbakemelding er de hyppigste.

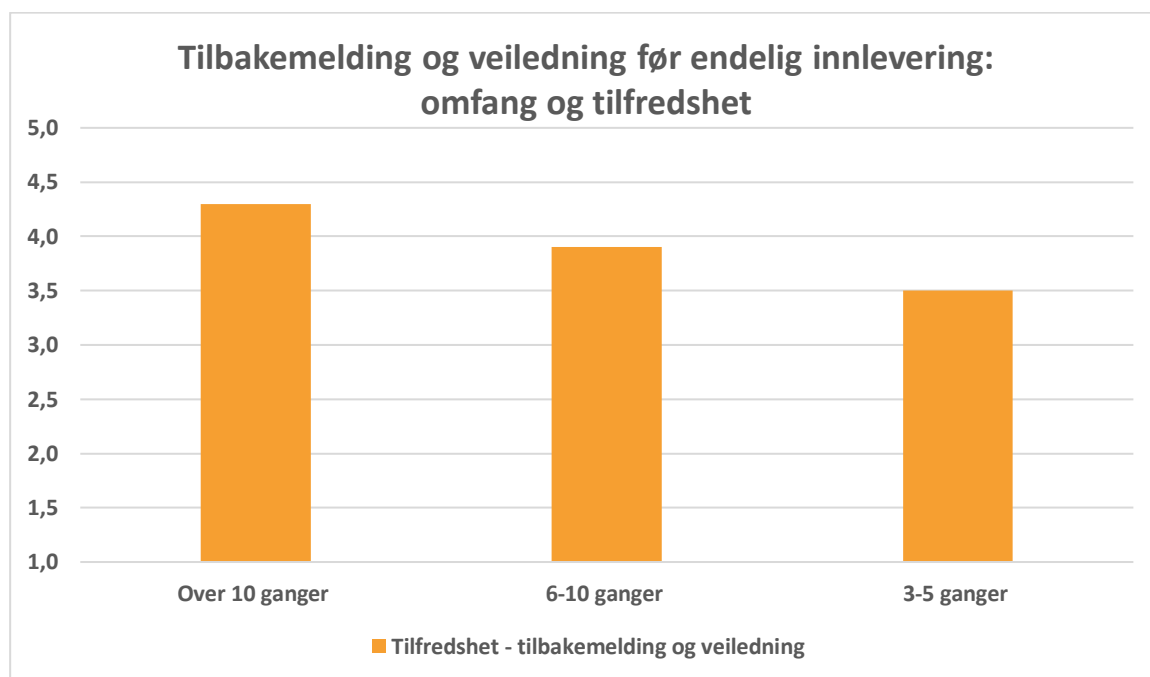
⁵ De samme spørsmålene ble stilt i 2015, det er knapt noen endring i svarfordeling fra 2015 til 2017.

Det er størst omfang av de mer summative formene for tilbakemelding og veiledning. Enkelte av spørsmålene er vanskelig å plassere i disse kategoriene, men figurens to nederste spørsmål henviser til henholdsvis summative og formative former. Spørsmålet om tilbakemelding *etter* innlevering har et klart større omfang enn spørsmålet om tilbakemelding *før* innlevering.

4.3 Sammenhengen mellom omfang og tilfredshet

Det er rimelig å anta at omfang og tilfredshet med tilbakemelding og veiledning ikke er uavhengige av hverandre. Er det sann at studenter på studieprogram med mer tilbakemelding og veiledning jevnt over er mer tilfredse med kvaliteten?

Figuren under viser gjennomsnittscorene på tilfredshet med «tilbakemeldinger fra vitenskapelig ansatte på skriftlig arbeid før endelig innlevering» for respondenter som oppgir et omfang av denne typen tilbakemeldinger på henholdsvis 3–5, 6–10 og over 10 på det tilsvarende omfangsspørsmålet.

Figur 4.5: Tilfredshet med «tilbakemeldinger fra vitenskapelig ansatte på skriftlig arbeid før endelig innlevering», fordelt på omfang. Studiebarometeret 2017 (valgfrie spørsmål). Venstre søyle viser tilfredsheten blant de som oppgir et omfang på over 10 ganger, midtre søyle tilfredsheten blant de som oppgir et omfang på 6-10, høyre søyle viser tilfredsheten til de som oppgir et omfang på 3-5 ganger. Skalaen går fra 1 (Ikke tilfreds) til 5 (Svært tilfreds), i tillegg kommer Vet ikke / ikke relevant. (I spørreskjemaet er omfangsspørsmålene skalert fra 0–4; tilfredshet er skalert fra 1–5.)

Den gjennomsnittlige tilfredsheten øker jo større omfanget er av tilbakemeldinger før endelig innlevering. Forskjellen øker med om lag 0,4 fra en «omfangs-kategori» til en annen. Vi ser tilsvarende sammenhenger for samtlige spørsmål om tilfredshet med tilbakemelding og veiledning.

Dette indikerer at omfang og tilfredshet ikke er uavhengige av hverandre, og at økt omfang mest sannsynlig bidrar til økt tilfredshet.

5 Sammenhenger mellom kvalitetsindikatorer i Studiebarometeret

I dette kapitlet tar vi utgangspunkt i datagrunnlaget fra Studiebarometeret 2017 for å undersøke to utvalgte problemstillinger knyttet til tilbakemelding og veiledning. Vi ser nærmere på to aspekter som ifølge forskningslitteraturen i stor grad bidrar til god tilbakemelding og veiledning: motivasjon for studieinnsats og læringsutbytte. Her benytter vi oss av kvantitative analysemetoder (lineær) for å undersøke hvorvidt vi finner de samme sammenhengene i Studiebarometer-data som vi ser i forskningslitteraturen.⁶

5.1 Data og metode

I kapittel 2 omtalte vi forskningslitteratur som viser at gode tilbakemeldinger bidrar til blant annet økt motivasjon og økt læringsutbytte i høyere utdanning. I Studiebarometeret har vi indikatorer som dekker begge disse aspektene. Kombinert med et bredt sett av både obligatoriske og valgfrie spørsmål om tilbakemelding og veiledning gir dette oss muligheten til å teste om vi finner igjen sammenhengene fra forskningslitteraturen i dataene fra Studiebarometeret.

Vi har valgt å undersøke den (mulige) sammenhengen mellom tilbakemelding og veiledning og henholdsvis motivasjon og læringsutbytte med utgangspunkt i følgende spørsmål fra Studiebarometeret:

- «Hvor tilfreds er du med faglig ansattes evne til å gi konstruktive tilbakemeldinger?»
- «Hvor tilfreds er du med tilbakemeldingene på skriftlig arbeid før endelig innlevering?»
- «Hvor tilfreds er du med faglige diskusjoner og veiledning fra faglig ansatte?»

Det første spørsmålet er et av de obligatoriske spørsmålene i Studiebarometeret. Det andre og tredje spørsmålet er blant de valgbare spørsmålene. (Se kapittel 2 for detaljer om spørsmålene om tilfredshet og tilbakemelding i Studiebarometeret.)

Det er flere grunner til at vi benytter disse spørsmålene i analysene. Det første spørsmålet er et av de obligatoriske spørsmålene og gir dermed langt flere svarende sammenlignet med de valgbare spørsmålene. Dette spørsmålet gir dermed mer robuste og generaliserbare resultater. De valgbare spørsmålene har færre svarende, men gir nyttig informasjon om ulike former for tilbakemelding og veiledning og kan dermed sies å gi mer valide data. De utvalgte spørsmålene har en formativ innretning, noe som fremheves som viktig i litteraturen og som kan gi oss informasjon om betydningen formative tilbakemeldinger har på motivasjon og læring. Vi løftet frem viktigheten av formative tilbakemeldinger (kontra summative tilbakemeldinger) i kapittel 2, hvor vi også påpekte at effektene på motivasjon og læringsutbytte sannsynligvis er størst for denne typen tilbakemeldinger. Dette er dermed et av spørsmålene der vi kan forvente å se en sammenheng med henholdsvis motivasjon og læringsutbytte. Spørsmålet om tilfredshet med tilbakemelding før endelig innlevering er trolig det spørsmålet i Studiebarometeret som best måler formative tilbakemeldinger. Videre er faglig

---

⁶ Begge analysene under benytter seg av spørsmål fra Studiebarometeret, med en fem-delt svarskala, som avhengig variabel. Avhengig variabel er dermed ordinal. Det er et omstridt tema i forskningslitteraturen hvorvidt det er forsvarlig å benytte OLS-regresjon på ordinalskalerte avhengige variabler eller ikke, da dette bryter forutsetningene for modellen. For å ta høyde for at vi potensielt får uriktige/upresise estimater ved å bruke OLS-regresjon på ordinale data, har vi også kjørt en rekke tilsvarende, mer «riktige» modeller, for å undersøke om vi får de samme substansielle resultatene. For begge analysene under har vi i tillegg til den viste regresjonsanalysen kjørt OLS-regresjon med dummy-kodede uavhengige variabler (for å kontrollere for ikke-lineære sammenhenger), samt både multinomisk og binomisk logistisk regresjon med hhv. kontinuerlige og dummykodede uavhengige variabler. Vi finner jevnt over de samme substansielle sammenhengene når det gjelder retning, signifikans og (i den grad det er mulig å sammenligne resultatene) størrelse på koeffisientene. De relative forskjellene mellom de ulike uavhengige tilbakemelding og veilednings-variablene er også i stor grad like.

diskusjoner og veiledning fra vitenskapelig ansatte også et viktig aspekt av formativ tilbakemelding og veiledning – vi ser derfor også nærmere på dette spørsmålet.

Det er flere spørsmål i Studiebarometeret som dekker studentenes oppfatning av motivasjon og læringsutbytte. Vi velger her å bruke:

- «I hvilken grad er du enig i følgende påstand(er): studieprogrammet bidrar til min motivasjon for studieinnsats?»
- «Hvor tilfreds er du med eget læringsutbytte når det gjelder teoretisk kunnskap?»

Spørsmålet om studentenes motivasjon er hentet fra batteriet «studieprogrammets evne til å inspirere». Der blir studentene bedt om å vurdere «i hvilken grad mener du at studieprogrammet bidrar til din motivasjon for studieinnsats». I batteriet «Eget engasjement» blir studentene bedt om å vurdere hvor enige de er i påstanden «jeg er motivert for studieinnsats». Vi har valgt å benytte førstnevnte spørsmål som avhengig variabel, da dette i størst grad fanger opp studieprogrammets bidrag til studentenes motivasjon. Det kan tenkes at studentene motiveres av andre faktorer, utenfor studieprogrammet, og at disse bidrar til hvordan de svarer i spørsmålet fra «Eget engasjement». Spørsmålet vi har valgt måler ikke studentenes motivasjon som sådan, men hvorvidt de mener studieprogrammet bidrar til motivasjon for studieinnsats. Spørsmålene korrelerer forholdsvis høyt med hverandre. Det er dermed ikke urimelig å legge til grunn at spørsmålet vi velger å bruke også fanger opp studentenes egen motivasjon.

Spørsmålet om tilfredshet med læringsutbytte er hentet fra batteriet «Eget læringsutbytte». Der blir studentene bedt om å vurdere «hvor tilfreds er du med eget læringsutbytte, hittil i studiet» når det gjelder blant annet teoretisk kunnskap, yrkes- og fagspesifikke ferdigheter, evne til refleksjon og kritisk tenkning, samarbeidsevne og skriftlige og muntlige kommunikasjonsevner. Blant de forskjellige aspektene studentene blir bedt om å vurdere anser vi «teoretisk kunnskap» som en av de mest sentrale læringsutbyttene. Samtidig er spørsmålet forholdsvis generelt og passer dermed godt i alle utdanningstyper. I tillegg er dette et viktig læringsutbytttemål som tilbakemelding og veiledning er ment å bidra til. Derfor valgte vi å undersøke dette aspektet av studentenes (egenvurderte) læringsutbytte nærmere.

I de to neste delkapitlene legger vi frem et sett med regresjonsanalyser der spørsmålet om motivasjon for studieinnsats er avhengig variabel og et sett med regresjonsanalyser der spørsmålet om læringsutbytte av teoretisk kunnskap er avhengig variabel. Hvert sett med analyser inkluderer tre modeller, en for hver av indikatorene for tilbakemelding og veiledning.

Vi inkluderer en rekke kontrollvariabler i analysene. Studentenes tilfredshet med ulike spørsmål i Studiebarometeret varierer, blant annet på tvers av utdanningstype og gradsnivå. Vi kontrollerer derfor for dette i modellene under. I tillegg kontrollerer vi for flere faktorer som kan tenkes å henge sammen med motivasjon og læringsutbytte, som kjønn, alder og foreldres utdanning. Videre kan det tenkes at særlig dyktige studenter både er mer motiverte for studier og oppnår bedre læringsutbytte, og at en eventuell sammenheng mellom tilbakemelding og henholdsvis motivasjon og læringsutbytte delvis kan forklares av denne variasjonen. Vi kontrollerer for «skoleflinkhet» ved å inkludere variabelen «studentenes karakterpoeng fra videregående skole». Til slutt kan det tenkes at det er noe lettere å gi god tilbakemelding og veiledning på små studieprogram enn store. Det er rimelig å anta at små studieprogram i de fleste tilfeller vil ha færre studenter per underviser og dermed mer gunstige forhold

for individuell oppfølging. Vi kontrollerer for størrelsen på studieprogrammet ved å inkludere en variabel som viser antall mottakere av spørreundersøkelsen i 2017.

Se vedlegg for deskriptiv statistikk for variablene som inngår i modellene.

5.2 *Motivasjon og tilbakemelding og veiledning: regresjonsanalyse*

Tabell 5.1 under viser sammenhengene mellom studentenes vurdering av hvorvidt studieprogrammet motiverer dem til studieinnsats, tilfredshet med henholdsvis vitenskapelig ansattes evne til å gi konstruktive tilbakemeldinger, tilbakemeldingene før endelig innlevering og faglige diskusjoner og veiledning fra vitenskapelig ansatte.⁷

Avhengig variabel er spørsmålet om studentene mener at «studieprogrammet motiverer dem til studieinnsats». Skalaen går fra 1 til 5, der 1 innebærer «i liten grad» og 5 innebærer «i stor grad».

De tre uavhengige variablene som indikerer studentenes tilfredshet med tilbakemelding har alle også verdier fra 1 til 5 der 1 indikerer lav tilfredshet og 5 indikerer høy tilfredshet. I tillegg til de tre uavhengige variablene har vi inkludert følgende kontrollvariabler i modellen: dikotome variabler for gradsnivå (mastergrad er kodet 1 og bachelorgrad 0) og kjønn (kvinne er kodet 1 og mann 0), kontinuerlige variabler for alder og størrelse på studieprogram⁸, ordinale variabler for fars utdanning (kodet fra 1–4, som angir henholdsvis utdanning fra grunnskole, videregående opplæring, høyere utdanning til og med 4 år og høyere utdanning som er mer enn 4 år) og karakterpoeng fra videregående skole (kodet fra 1–4, der 1 angir 20–29 karakterpoeng, 2 angir 30–39 karakterpoeng osv.) og en kategorisk variabel for utdanningstype (ikke vist i tabell).

Korrelasjonskoeffisientene angir hvor mye verdien på avhengig variabel stiger for hver gang verdien på den uavhengige variabelen øker med 1 (for eksempel fra 2 til 3 eller fra 4 til 5 på «vitenskapelig ansattes evne til å gi konstruktive tilbakemeldinger»). Positivt fortegn (ikke vist) indikerer en positiv sammenheng mellom variablene (høyere verdi på uavhengig variabel gir høyere verdi på avhengig variabel), mens negativt fortegn indikerer en negativ sammenheng (høyere verdi på uavhengig variabel gir lavere verdi på avhengig variabel).

---

⁷ Siden spørsmålene om tilbakemelding og veiledning er tatt fra forskjellige batterier, der noen av spørsmålene kun går til et utvalg studenter, så er antallet observasjoner en del forskjellig fra modell til modell. Om det er markante forskjeller i hvordan disse utvalgene svarer på spørsmålene som inngår i modellene, bidrar det til at det er vanskelig å se resultatene i modellene opp mot hverandre. Vi undersøkte derfor i forkant av analysene hvorvidt vi fant forskjeller i svarmønstre mellom utvalgene i modellene. Disse forundersøkelsene indikerte ingen betydningsfulle forskjeller i svarmønstre mellom utvalgene.

⁸ Merk at minimums og maksimumsverdi på variablene alder og studieprogramstørrelse varierer mellom modellene, se vedlegg 1 for detaljer.

Tabell 5.1: Regresjonsanalyse (lineær regresjon) – sammenhengen mellom tilbakemelding og veiledning og motivasjon for studieinnsats. Avhengig variabel og de tre uavhengige variablene som indikerer studentenes tilfredshet med tilbakemelding har alle verdier fra 1 til 5, der 1 indikerer lav score og 5 høy score. Korrelasjonskoeffisientene angir hvor mye verdien på avhengig variabel stiger for hver gang vi øker verdien på den uavhengige variabelen i modellen med 1.

	Studieprogrammet bidrar til motivasjon for studieinnsats (Modell 1)	Studieprogrammet bidrar til motivasjon for studieinnsats (Modell 2)	Studieprogrammet bidrar til motivasjon for studieinnsats (Modell 3)
Vitenskapelig ansattes evne til å gi konstruktive tilbakemeldinger	0.332*** [0.317~0.348]		
Tilbakemeldinger fra vitenskapelig ansatte før endelig innlevering		0.312*** [0.262~0.363]	
Faglige diskusjoner og veiledning fra vitenskapelig ansatte			0.457*** [0.425~0.490]
Gradsnivå	0.00121 [-0.0486~0.0511]	-0.0908 [-0.245~0.0630]	-0.0142 [-0.110~0.0812]
Kvinne	0.111*** [0.0735~0.148]	0.0918 [-0.00863~0.192]	0.181*** [0.112~0.249]
Alder	0.0141*** [0.0110~0.0172]	0.0158*** [0.00704~0.0246]	0.0109*** [0.00565~0.0161]
Størrelse studieprogram	0.0000361 [-0.000126~0.000198]	0.000848* [0.0000467~0.00165]	0.000639*** [0.000329~0.000949]
Karakterpoeng vgs	0.0591*** [0.0328~0.0855]	-0.0136 [-0.0873~0.0600]	0.00289 [-0.0454~0.0512]
Fars utdanning	0.0141 [-0.00353~0.0316]	0.0127 [-0.0375~0.0629]	-0.00872 [-0.0412~0.0237]
Konstantledd	1.964*** [1.655~2.274]	2.731*** [2.125~3.337]	1.254 [-0.541~3.050]
<i>N</i>	13955	1354	3484

95% kofidensintervall i klammeparentes

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

Resultatene i tabell 5.1 viser en tydelig positiv og signifikant sammenheng mellom studentens motivasjon og hvor tilfredse de er med de vitenskapelig ansattes evne til å gi konstruktive tilbakemeldinger, tilbakemeldingene før endelig innlevering og faglige diskusjoner og veiledning fra vitenskapelig ansatte. Det vil si at modellen jevnt over indikerer at studenter som er mer tilfredse med tilbakemeldinger og veiledning er mer tilbøyelige til å svare at studieprogrammet motiverer dem til studieinnsats. Sammenhengene er kontrollert for effektene av gradsnivå, kjønn, alder, størrelse på studieprogram, karakterpoeng fra videregående, fars utdanning og utdanningstype.

«Faglige diskusjoner og veiledning fra vitenskapelig ansatte» har sterkest sammenheng med motivasjonen, med en korrelasjonskoeffisient på 0,46. Tilsvarende tall for «Tilfredshet med tilbakemeldinger før innlevering» er 0,31 og for «De vitenskapelig ansattes evne til å gi konstruktive

tilbakemeldinger» 0,33. En økning på en verdi i uavhengig variabel fører altså til en økning i motivasjonen på opp mot 0,5.⁹ Modellen indikerer dermed at (god) veiledning og faglige diskusjoner med vitenskapelig ansatte påvirker studentenes motivasjon i noe større grad enn tilbakemeldingene fra de vitenskapelig ansatte og hvorvidt disse er konstruktive selv om effektene er positive for samtlige sammenhenger.

Vi kan også vurdere størrelsen på koeffisientene ved å se nærmere på de predikerte verdiene på avhengig variabel for hver verdi på tilbakemeldings-variablene.¹⁰ For eksempel gir studenter som svarte henholdsvis 1, 3 og 5 på spørsmålet om «vitenskapelig ansattes evne til å gi konstruktive tilbakemeldinger» i snitt 2,9, 3,5 og 4,2 på spørsmålet om «studieprogrammet motiverer til studieinnsats». Dette utgjør en forskjell i gjennomsnittlig score på avhengig variabel på 1,3 mellom de som svarte «ikke tilfreds» og de som svarte «svært tilfreds». De tilsvarende predikerte verdiene for «tilbakemelding før endelig innlevering» er 3,0, 3,7 og 4,4 (en forskjell på 1,4). For «faglige diskusjoner og veiledning» er de predikerte verdiene 2,6, 3,5 og 4,4 (en forskjell på 1,8).¹¹

Når det gjelder kontrollvariablene, ser vi stort sett signifikante, men svake sammenhenger mellom motivasjon og henholdsvis kjønn, alder og størrelsen på studieprogrammet. Dette indikerer at hvorvidt studentene er mann eller kvinne, bachelor- eller masterstudent eller befinner seg på et stort eller lite studieprogram ser ut til å ha liten til ingen sammenheng med hvor motivert studentene er for studieinnsats. Vi finner kun signifikante sammenhenger mellom karakterpoeng fra videregående og motivasjon i modell 1, og denne sammenhengen er svært svak. Vi finner ingen sammenhenger mellom motivasjon og henholdsvis fars utdanning og gradsnivå.

Resultatene fra regresjonsanalysen i tabell 5.1 indikerer dermed at gode, konstruktive tilbakemeldinger og faglig veiledning ser ut til å henge positivt sammen med studentenes motivasjon for studieinnsats. Dette er i tråd med forskningslitteraturen som presenteres i kapittel 2.¹²

Resultatene bør imidlertid tolkes med en viss forsiktighet da det ikke er gitt at kausalretningen kun går en vei. Det kan for eksempel tenkes at studenter som er mer motiverte for studieinnsats i større grad oppsøker og benytter seg av tilbakemelding og veiledning (og dermed er mer tilfredse med tilbakemelding og veiledning). Sann sett kan det tenkes at noen av sammenhengene vi finner skyldes «skoleflinkhet», der de mest dyktige elevene både er mer motiverte og benytter seg mer av tilbakemelding og veiledningstilbudene som er tilgjengelige. Vi kontrollerer delvis for dette i modellen over ved å inkludere en variabel med karakterpoeng fra videregående, men dette løser ikke utfordringen helt.¹³

---

⁹ Beta-koeffisientene (standardiserte estimater med varians lik 1) kan argumenteres å være et bedre grunnlag for å sammenligne størrelsen på estimatene. Beta-koeffisientene for henholdsvis evne til å gi konstruktiv tilbakemelding, tilbakemelding før endelig innlevering og faglige diskusjoner er 0,35, 0,32 og 0,43. Beta-koeffisientene gir dermed omtrent de samme substansielle konklusjonene når det gjelder sammenligning av styrken på de tre tilbakemeldings-koeffisientene.

¹⁰ Predikerte verdier representeres av regresjonslinjen i en grafisk fremstilling av resultatene fra en regresjonsanalyse. Man kan si at regresjonslinjen predikerer verdien av y (avhengig variabel) for en gitt verdi av x (uavhengig variabel).

¹¹ Se vedlegg for en oversikt over predikerte verdier på avhengig variabel for hver svarkategori for tilfredshets-variablene i analysen.

¹² Det må imidlertid påpekes at det er utfordrende å vurdere styrken på sammenhengen isolert sett: Er sammenhengen mellom tilbakemeldinger og motivasjon større enn mellom tilbakemeldinger og andre indikatorer i Studiebarometeret? Vi har tatt noen stikkprøver ved å sjekke sammenhengen mellom tilfredshetsvariablene og andre spørsmål i Studiebarometeret. Korrelasjonskoeffisienter på rundt 0,4 og over er forholdsvis uvanlig, mens koeffisienter på rundt 0,3 forekommer noe oftere. I så måte skiller sammenhengen mellom tilfredshet med veiledning og faglige diskusjoner og motivasjon seg ut i større grad enn sammenhengen med henholdsvis tilfredshet med tilbakemeldinger før innlevering og hvorvidt tilbakemeldingene er konstruktive.

¹³ En vanlig måte å kontrollere for endogenitet (omvendt kausalitet) på er å inkludere en lagget versjon av avhengig variabel i modellen. For å kunne gjøre dette er det derimot nødvendig med tidsseriedata, noe som ikke foreligger i dette tilfellet.

5.3 Læringsutbytte og tilbakemelding og veiledning: regresjonsanalyse

Tabell 5.2 under viser sammenhengene mellom studentenes vurdering av eget læringsutbytte når det kommer til teoretisk kunnskap og tilfredshet med henholdsvis vitenskapelig ansattes evne til å gi konstruktive tilbakemeldinger, tilbakemeldingene før endelig innlevering og faglige diskusjoner og veiledning fra vitenskapelig ansatte.

Avhengig variabel er spørsmålet om studentenes grad av tilfredshet med eget «læringsutbytte når det gjelder teoretisk kunnskap». Skalaen går fra 1 til 5, der 1 innebærer «ikke tilfreds» mens 5 innebærer «svært tilfreds».

De uavhengige variablene (inkludert kontrollvariablene) er de samme som i tabell 5.1 over. Vi benytter oss av den samme regresjonsmodellen som analysen i forrige delkapittel, og vi tolker dermed resultatene på samme måte som over.

Tabell 5.2: Regresjonsanalyse (lineær regresjon) – effekten av tilbakemelding og veiledning på læringsutbytte når det gjelder teoretisk kunnskap. Avhengig variabel og de tre uavhengige variablene som indikerer studentenes tilfredshet med tilbakemelding har alle verdier fra 1 til 5, der 1 indikerer lav score og 5 høy score. Korrelasjonskoeffisientene angir hvor mye verdien på avhengig variabel stiger for hver gang vi øker verdien på den uavhengige variabelen i modellen.

	Tilfredshet med eget læringsutbytte – teoretisk kunnskap (Modell 1)	Tilfredshet med eget læringsutbytte – teoretisk kunnskap (Modell 2)	Tilfredshet med eget læringsutbytte – teoretisk kunnskap (Modell 3)
Vitenskapelig ansattes evne til å gi konstruktive tilbakemeldinger	0.197*** [0.185~0.210]		
Tilbakemeldinger fra vitenskapelig ansatte før endelig innlevering		0.239*** [0.196~0.281]	
Faglige diskusjoner og veiledning fra vitenskapelig ansatte			0.314*** [0.287~0.341]
Gradsnivå	0.0961*** [0.0551~0.137]	0.0762 [-0.0528~0.205]	0.0460 [-0.0338~0.126]
Kvinne	0.0126 [-0.0181~0.0433]	0.0430 [-0.0411~0.127]	0.0626* [0.00533~0.120]
Alder	0.00669*** [0.00412~0.00926]	0.00363 [-0.00376~0.0110]	0.00511* [0.000702~0.00951]
Størrelse studieprogram	0.000203** [0.0000698~0.000337]	0.00102** [0.000350~0.00169]	0.000782*** [0.000523~0.00104]
Karakterpoeng vgs	0.102*** [0.0807~0.124]	0.0242 [-0.0375~0.0860]	0.0588** [0.0184~0.0992]
Fars utdanning	0.0205** [0.00600~0.0349]	0.00522 [-0.0368~0.0473]	0.0159 [-0.0112~0.0430]
Konstantledd	2.730*** [2.473~2.987]	2.175*** [1.666~2.684]	3.130*** [1.627~4.632]
<i>N</i>	13945	1355	3490

95% konfidensintervall i klammeparentes

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

Også for spørsmålet om læringsutbytte ser vi en tydelig, signifikant sammenheng med de tre spørsmålene om tilbakemelding og veiledning fra de vitenskapelig ansatte. Sammenlignet med motivasjon for studieinnsats er sammenhengene imidlertid noe svakere. Sammenhengene er kontrollert for effektene av gradsnivå, kjønn, alder, størrelse på studieprogram, karakterpoeng fra videregående, fars utdanning og utdanningstype.

«Faglige diskusjoner og veiledning fra vitenskapelig ansatte» har, som for læringsutbytte, sterkest sammenheng med motivasjonen med en korrelasjonskoeffisient på 0,31. Tilsvarende tall for «Tilfredshet med tilbakemeldinger før innlevering» er 0,24 og for «De vitenskapelig ansattes evne til å

gi konstruktive tilbakemeldinger» 0,20.¹⁴ Modellen indikerer dermed at veiledning og faglige diskusjoner med vitenskapelig ansatte henger sammen med studentenes (opplevde) læringsutbytte i noe større grad enn tilbakemeldingene fra de vitenskapelig ansatte og hvorvidt disse er konstruktive selv om effektene er positive for alle de uavhengige variablene.

Som over kan vi vurdere styrken på sammenhengene ved å undersøke de predikerte verdiene på avhengig variabel for hver verdi på tilbakemeldings-variablene. For eksempel gir studenter som svarte henholdsvis 1, 3 og 5 på spørsmålet om «vitenskapelig ansattes evne til å gi konstruktive tilbakemeldinger» i snitt 3,5, 3,8 og 4,2 på spørsmålet om tilfredshet med læringsutbyttet. Dette utgjør en forskjell i gjennomsnittlig score på avhengig variabel på 0,7 mellom de som svarte «ikke tilfreds» og de som svarte «svært tilfreds». De tilsvarende predikerte verdiene for «tilbakemelding før endelig innlevering» er 3,4, 3,9 og 4,4 (en forskjell på 1,0). For «faglige diskusjoner og veiledning» er de predikerte verdiene 3,1, 3,7 og 4,4 (en forskjell på 1,2).¹⁵

Når det gjelder kontrollvariablene, ser vi gjennomgående enten signifikante, men svake sammenhenger eller ikke-signifikante sammenhenger med læringsutbytte. Dette indikerer at gradsnivå, kjønn, alder, størrelsen på studieprogrammet, karakterpoeng fra videregående eller fars utdanning ikke har en særlig innvirkning på studentenes vurdering av sitt eget læringsutbytte når det gjelder teoretisk kunnskap.

Resultatene fra regresjonsanalysen i tabell 5.2 indikerer dermed at gode, konstruktive tilbakemeldinger og faglig veiledning ser ut til å henge positivt sammen med studentenes opplevde læringsutbytte, men at denne sammenhengene er svakere enn for motivasjon for studieinnsats.

Også for denne analysen bør det påpekes at kausalretningen kan tenkes å gå andre veien, eller at det vi ser er effektene av en bakenforliggende variabel: Det kan tenkes at dyktige, hardtarbeidende studenter både oppnår høyere læringsutbytte og er mer tilbøyelige til å benytte seg av (og dermed være mer tilfreds med) tilbud for tilbakemelding og veiledning.

5.4 Sammenhenger mellom ulike kvalitetsindikatorer – oppsummert

I hvilken grad støtter data fra Studiebarometeret opp om funn fra forskningslitteraturen som viser at god tilbakemelding og veiledning har en positiv innvirkning på blant annet motivasjon og læringsutbytte?

Analysene over indikerer at studentenes vurdering av tilbakemelding og veiledning på studieprogrammet sitt har en positiv sammenheng med deres vurdering av eget læringsutbytte (når det gjelder teoretisk kunnskap) samt hvorvidt de vurderer at studieprogrammet motiverer dem for studieinnsats. Effektene er kontrollert for kjønn, gradsnivå (bachelor/master) og utdanningstype. God tilbakemelding og veiledning ser ut til å ha en positiv innvirkning på både motivasjon og læringsutbytte, og den positive effekten av veiledning og faglige diskusjoner med vitenskapelig ansatte er noe større enn for tilbakemelding på skriftlig arbeid og for hvorvidt tilbakemeldingene man får på arbeidet sitt er konstruktive.

¹⁴ . Beta-koeffisientene for henholdsvis evne til å gi konstruktiv tilbakemelding, tilbakemelding før endelig innlevering og faglige diskusjoner er 0,26, 0,29 og 0,36. Beta-koeffisientene gir dermed omtrent de samme substansielle konklusjonene når det gjelder sammenligning av styrken på de tre tilbakemeldings-koeffisientene.

¹⁵ Se vedlegg for en oversikt over predikerte verdier på avhengig variabel for hver svarkategori for tilfredshets-variablene i analysen.

Resultatene bør imidlertid tolkes med varsomhet av i hovedsak to grunner. For det første er det ikke entydig hvorvidt effektene bør regnes som store eller ikke, både isolert og sammenlignet med sammenhengene mellom andre kvalitetsindikatorer i Studiebarometeret og henholdsvis motivasjon og læringsutbytte. For det andre er det heller ikke gitt at kausalretningen går fra tilbakemelding og veiledning til disse to faktorene. Det kan også tenkes at studenter som er mer motiverte og som jobber hardere (og oppnår bedre læringsutbytte) i større grad benytter seg av, og dermed har et mer positivt inntrykk av, tilbakemelding og veiledning på studieprogrammet. Vi har forsøkt å kontrollere for «skoleflinkhet» som en faktor som kan påvirke både motivasjon og tilfredshet med tilbakemelding ved å inkludere karakterpoeng fra videregående skole i modellen. Men i den grad vi tenker at andre faktorer også kan bidra til blant annet økt motivasjon er endogenitet (dobbel kausalretning) fortsatt en potensiell utfordring i analysen.

Med disse forbeholdene tatt i betraktning er funnene likevel i tråd med forskningslitteraturen som indikerer at tilbakemelding og veiledning kan ha positiv sammenheng med studenters motivasjon og læring (Bjorklund, Parente, og Sathianathan 2004; Fowler og Boylan 2010; Hattie og Timperley 2007; Kot 2014; Nicol og Macfarlane-Dick 2006; Shute 2008). Vi har testet ut sammenhengene på ulike spørsmål om tilbakemelding og veiledning i Studiebarometeret. Resultatene fra analysen over gir oss dermed et godt utgangspunkt for å benytte blant annet disse spørsmålene fra Studiebarometeret for å velge ut studieprogram med tilsynelatende god praksis med tilbakemelding og veiledning og for å undersøke hva som ligger bak disse tallene. Vi ser at god tilbakemelding og veiledning har positive effekter på motivasjon og læring, men hvilke tiltak og grep gjør fagmiljøene på studieprogram som lykkes med tilbakemelding og veiledning? Dette spørsmålet undersøker vi nærmere i kapittel 6.

6 Eksempler på gode praksiser på programnivå

Basert på kriteriene for valg av studieprogram, som omtalt kapittel 3, identifiserte vi tre studieprogram der studentene var særlige fornøyde med tilbakemelding og veiledning.

Analysene i dette kapitlet baserer seg på data fra Studiebarometeret og på intervjuer med vitenskapelig ansatte og studenter. Hvert studieprogram presenteres med nøkkeltall knyttet til omfang av og tilfredshet med tilbakemelding og veiledning i Studiebarometeret 2017, sammenlignet med nasjonale gjennomsnitt innenfor hvert programs utdanningstype og gradsnivå. I tillegg legger vi frem sentrale funn fra intervjuene fra hvert av studiemiljøene.

Fakta om de tre studieprogrammene:¹⁶

- Master i Entreprenørskap og innovasjon ved NMBU tar opp ca. 25 studenter i året. I 2017 svarte 20 av 24 studenter på Studiebarometeret. NOKUT foretok et felles intervju med fire studenter og to vitenskapelig ansatte. En av de ansatte var programleder.
- Bachelor i barnevern på HINN tar opp ca. 95 studenter i året. I 2017 svarte 52 av 72 studenter på Studiebarometeret. NOKUT foretok et intervju med to studenter og et intervju med to vitenskapelig ansatte, hvorav en var programleder.
- Bioingeniørfag – bachelor ved UiT tar opp ca. 30 studenter i året. I 2017 svarte 28 av 37 studenter på Studiebarometeret. NOKUT foretok et intervju med sju studenter og et intervju med fem vitenskapelig ansatte, hvorav en var programleder.

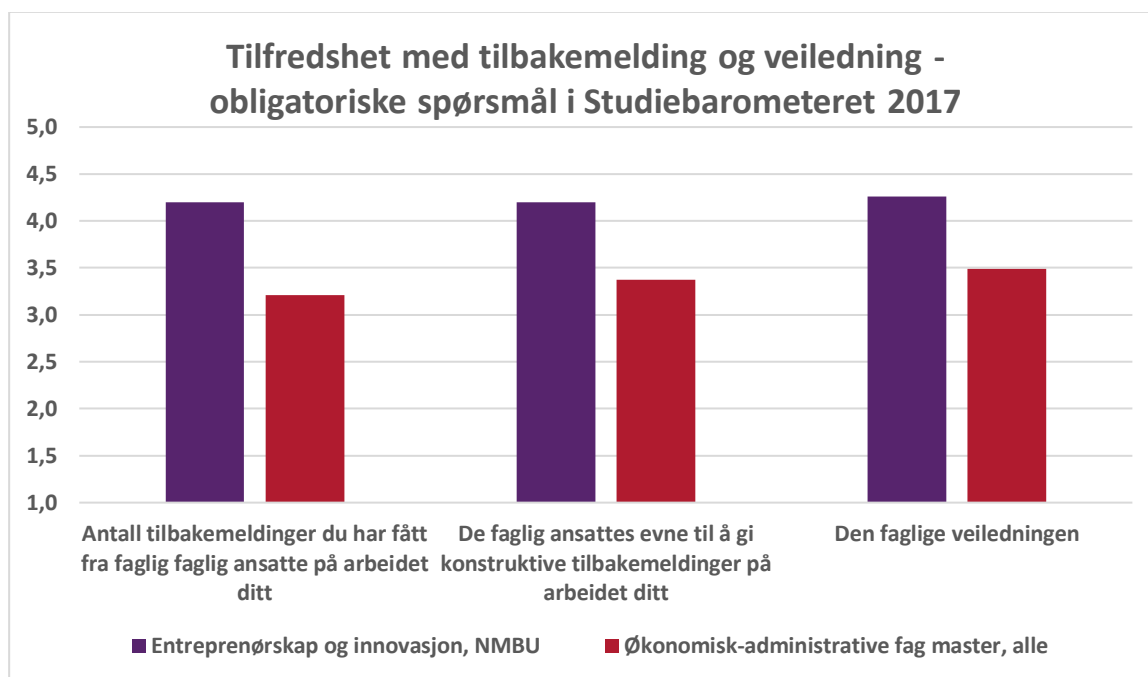
¹⁶ Informasjonen i boksen gjelder for 2017, endringer i ettertid kan ha forekommet.

6.1 Entreprenørskap og innovasjon – master (NMBU)

Vårt første eksempel er hentet fra Norges miljø- og biovitenskapelige universitet og er masterprogrammet Entreprenørskap og innovasjon. Dette er blant programmene i Studiebarometeret 2017 der studentene er mest tilfredse med tilbakemelding og veiledning: På spørsmålet om tilfredshet med hvor konstruktiv tilbakemelding og veiledning studentene får er dette programmet blant de 5 prosentene med høyest score. Studentene er også blant de mest fornøyde med andre sider ved tilbakemelding og veiledning og gir høye scorer på de andre spørsmålene, både de obligatoriske og de valgbare.¹⁷ Studentene på studieprogrammet oppgir også at de har et langt større omfang av tilbakemelding og veiledning enn både lignende studieprogram og andre studieprogram på institusjonen. Funnene fra Studiebarometeret og fra intervjuet støtter opp om hverandre.

6.1.1 Funn fra Studiebarometeret

Figuren under viser svarverdier på de obligatoriske spørsmålene om tilbakemelding og veiledning i 2017. Gjennomsnittscorene på Entreprenørskap og innovasjon ved NMBU sammenlignes med utdanningstypen studieprogrammet er plassert i (økonomisk-administrative utdanninger – master).

Figur 6.1: Tilfredshet med tilbakemelding og veiledning (obligatoriske spørsmål) i Studiebarometeret 2017. Snittscore på programmet Entreprenørskap og innovasjon og utdanningstypen økonomisk-administrative utdanninger – master. Skalaen går fra 1 (Ikke tilfreds) til 5 (Svært tilfreds).

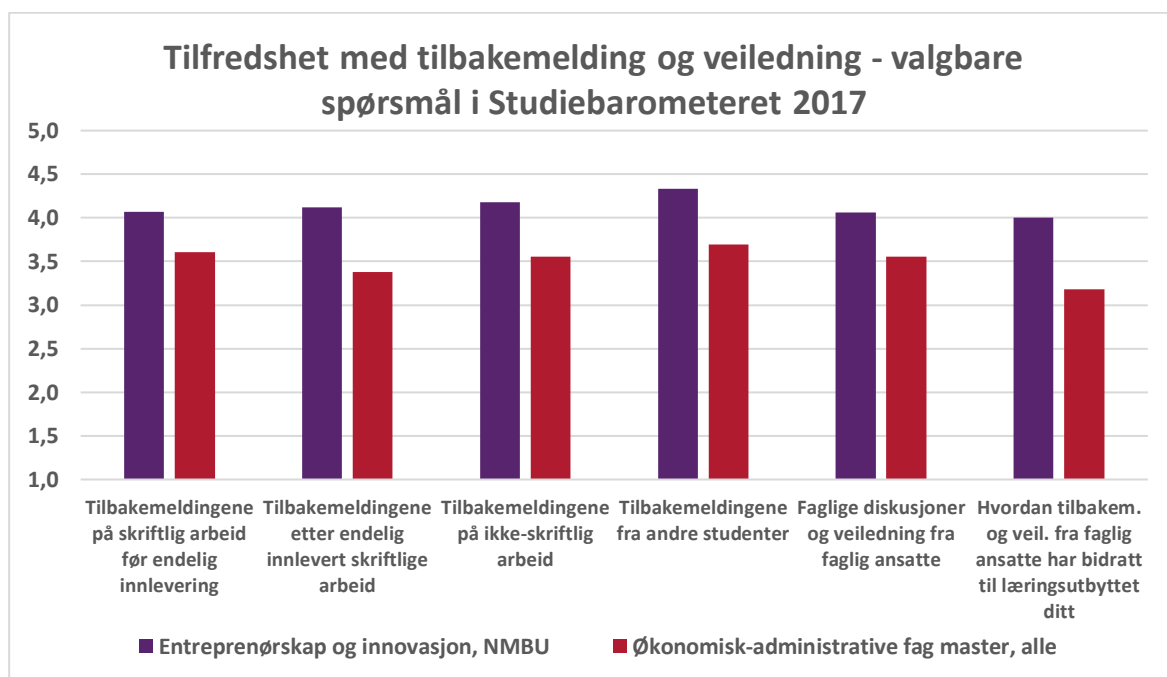
Som vi ser av figuren er studentene på masterprogrammet i entreprenørskap langt mer fornøyde med både omfanget av tilbakemelding og veiledning, om tilbakemeldingene var konstruktive og den

¹⁷ Studentene ved studieprogrammet var omtrent like fornøyde med tilbakemelding og veiledning i 2018.

faglige veiledningen. Et avvik på opp imot 1,0 sammenlignet med gjennomsnittet for utdanningstypen må sies å være betydelig, ikke minst med tanke på at svaralternativ 1 (ikke tilfreds) brukes sjelden av studentene.¹⁸

Figuren under viser svarverdier på de valgbare og mer detaljerte spørsmålene om tilfredshet med tilbakemelding og veiledning. Studieprogrammet sammenlignes også her med utdanningstypen.

Figur 6.2: Tilfredshet med tilbakemelding og veiledning (valgbare spørsmål) i Studiebarometeret 2017. Snittscore på Entreprenørskap og innovasjon og utdanningstypen økonomisk-administrative fag – master. Skalaen går fra 1 (Ikke tilfreds) til 5 (Svært tilfreds).

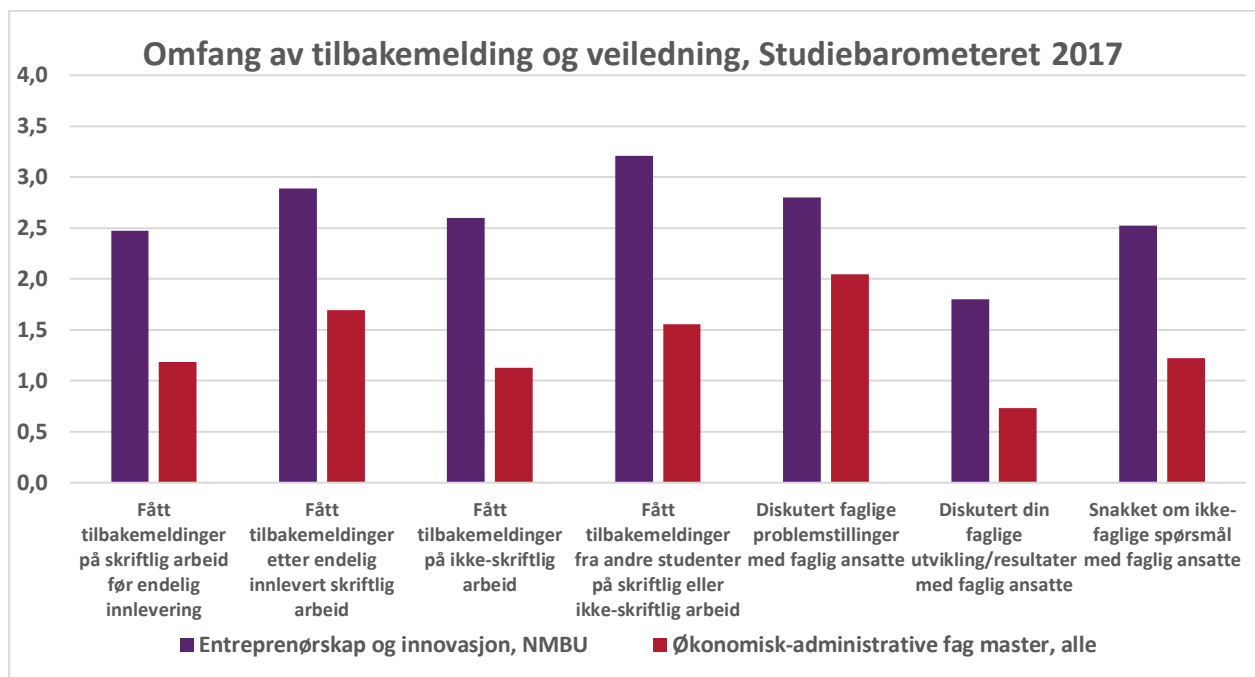
Masterprogrammet i Entreprenørskap og innovasjon ved NMBU utmerker seg med høy tilfredshet på alle spørsmålene om tilbakemelding og veiledning. Svarene til studentene på programmet ligger mellom 0,5 og 0,8 høyere enn landssnittet for utdanningstypen.¹⁹ Forskjellen er særlig stor når det gjelder tilfredshet med tilbakemeldinger etter endelig innlevering og hvordan tilbakemeldingene og veiledningen fra vitenskapelig ansatte har bidratt til læringsutbyttet.

Studentene på Entreprenørskap og innovasjon svarer også klart mer positivt enn sine medstudenter innenfor utdanningstypen på andre spørsmål. Det gjelder både for spørsmålene om medvirkning, yrkesrelevans, undervisning, forventninger og enkeltspørsmålet om overordnet tilfredshet.

Figuren under viser svarverdier på spørsmålene fra batteriet «Omfang av tilbakemelding og veiledning». Studieprogrammet sammenlignes også her med utdanningstypen.

¹⁸ På disse spørsmålene valgte bare 5-8 prosent av studentene å svare «ikke tilfreds», altså svaralternativet med verdien 1.

¹⁹ En forklaring til at forskjellen i tilfredshet er mindre her enn på de obligatoriske spørsmålene kan være at bare studenter som oppga et visst omfang av hver form for tilbakemelding og veiledning fikk tilsvarende spørsmål om tilfredshet.

Figur 6.3: Omfang av tilbakemelding og veiledning, Studiebarometeret 2017. Snittscore på Entreprenørskap og innovasjon, NMBU og utdanningstypen økonomisk-administrative fag, master. Skalaen er femdelst: Aldri, 1–2 ganger, 3–5 ganger, 6–10 ganger og Over 10 ganger. I tillegg kommer Vet ikke. Skalaen på spørsmålene om omfang går fra 0–4, der «aldri» er gitt verdien 0, «1–2 ganger» er gitt verdien 1, etc.

Omfanget av tilbakemelding og veiledning oppleves som klart høyere på alle spørsmålene blant studentene på Entreprenørskap og innovasjon ved NMBU enn blant andre studenter i utdanningstypen økonomisk administrative fag. Størst omfang er det av tilbakemeldinger fra medstudenter. Her er også forskjellen fra det nasjonale tallet for utdanningstypen størst. Tallverdien 3,2 tilsvarer her at studentene i gjennomsnitt har mottatt 6–10 tilbakemeldinger hittil i studiet.

6.1.2 Intervjuene – hva ble fremhevet?

Intervjuet

Intervjuet på NMBU ble gjort felles for studenter og ansatte. Studentene fremsto som spesielt reflekterte og taleføre og var svært sammensatte med tanke på tidligere utdanningserfaring. Funnene fra Studiebarometeret ble bekreftet og i noe grad utdypet av studentene.

Bakgrunn for fokus på tilbakemelding og veiledning

Programmet er underlagt Handelshøyskolen på NMBU. Handelshøyskolen har som en del av sin strategiske satsning å ha aktiv involvering av studentene. Hovedinitiativet i fagmiljøet, «peer mentoring», er imidlertid drevet nedenfra, av fagmiljøet selv, og ble startet i 2014 med

prosjektutviklingsstøtte fra Norgesuniversitetet. Modellen de jobber ut fra er basert på forskningslitteratur og erfaringskunnskap.

Forståelsen av fagfeltets egenart påvirker utformingen av studieprogrammet, med en studiehverdag preget av prosjektoppgaver og mye praksis som igjen gjør det naturlig med et stort innslag av tilbakemelding og veiledning.

Både studieprogrammets leder og den faglige ansatte poengterer at fagfeltets egenart gjør det naturlig å fokusere på praksis og prosjektoppgaver i studieprogrammet. Dette går hånd i hånd med en vektlegging av veiledning og tilrettelegging fra de fagansatte.

Typer av tilbakemelding og veiledning

Fokuset er helt klart mer på formativ enn på summativ tilbakemelding og veiledning, som betyr at studentene stor grad får konstruktive og læringsorienterte tilbakemeldinger underveis, framfor tilbakemeldinger i etterkant eller slutfasen. Det henger sammen med det store innslaget av praksisbasert undervisning og prosjektarbeid. Studentene mottar mye tilbakemelding underveis i prosjektperioden, både fra andre studenter, eksterne næringsaktører og fra fagsansatte.

Studentene får tilbakemelding og veiledning både i form av skriftlige tilbakemeldinger (innleveringer og oppgaver) og muntlige tilbakemeldinger (f.eks. panelvurdering etter presentasjoner).

Medstudenters rolle

Tilbakemeldinger fra medstudenter er spesielt vektlagt. Et prosjekt i fagmiljøet, der tilbakemeldinger fra studenter er i fokus («peer mentoring»), er sentralt. Fagmiljøet erkjenner at det er en problematisk rolle å gi råd og tett oppfølging underveis og samtidig være den som gir slutt karakter i faget. En måte fagmiljøet imøtekommer denne utfordringen på er å bruke mer erfarne studenter til å veilede de mindre erfarne. Derfor veileder de mer erfarne andreårsstudentene, som har vært gjennom to ulike praksisperioder, studentene som er inne i sin første praksisperiode. De såkalte mentorstudentene gjennomgår en opplæring før de veileder.

Læringsmiljøet

Fagmiljøet satser bevisst på å tidlig legge til rette for å utvikle og deretter ivareta et tett og godt læringsmiljø mellom studenter og ansatte. Dette gjøres blant annet ved hjelp av «peer mentoring»- tiltaket, der mentorene fungerer som et «bindeledd» mellom studenter og de fagansatte. Dette bidrar til kort avstand mellom studenter og vitenskapelig ansatte og til at studentene opplever at det er enkelt å be om tilbakemelding. Andre tiltak som settes i gang rett etter studiestart er en felles (for studenter og ansatte) faglig ekskursjon med overnatting og en inndeling av studenter i prosjektgrupper (obligatorisk teamarbeid).

Programmet har over lang tid hatt et sterkt søkelys på tilbakemelding og veiledning. Spesielt har det vært fokusert på å skape et godt faglig miljø mellom studentene og på tilbakemeldinger fra medstudenter. Læringsmiljøet er svært godt; studentene gir eksepsjonelt høye scorer på spørsmålene om sosialt og faglig miljø i Studiebarometeret. Kvaliteten på læringsmiljøet bekreftes av studentene i intervjuet.

Tydelige forventninger

Ledelsen ved programmet understreker også at de formidler tydelige forventninger til studentene om aktiv deltagelse, oppmøte og involvering i læringsaktiviteter fra dag én. Dette mener de bidrar til en jevn arbeidsinnsats over tid.

Tidlig innsats

Mange av tiltakene på studieprogrammet er rettet mot det første studieåret: Etter å ha etablert et godt læringsmiljø tidlig i programmet, opprettholdes det gode miljøet i andre studieår selv om det er færre tiltak det året. Programmet har hatt en ansatt i en koordinator-rolle allerede fra tidlig i oppstarten av studiet. En av begrunnelsene for dette var at studiet kan være forvirrende, med mange elementer (praksis, teori, etc.) og mye som skal organiseres og utføres, både av faglig og ikke-faglig karakter. Tiltaket hjelper studentene med å komme gjennom en kaotisk studiestart, samtidig som det skaper et bindeledd mellom fagene.

Veiledbare og motiverte studenter

Studentene poengterer at hyppigheten på tilbakemeldinger også bidrar til at barrieren for å motta tilbakemeldinger er lav. De ansatte fulgte opp dette poenget med å fremheve at det i tillegg er en forutsetning at studentene selv må være «veiledbare», dvs. mottagelige for veiledning.

Studentene intervjues ved opptak, Dette er for å sikre at de som tas opp er **motiverte** for et veldig arbeidsintensivt studieprogram. Dette tiltaket bidrar til å gi programmet veldig engasjerte studenter.

Gruppestørrelse

Både studentene og de vitenskapelig ansatte mener at det **lave antallet studenter** er en sentral faktor for at modellen lykkes, men at også større program kan dele inn studenter i grupper og ha en team-tilnærming. I tillegg mener de at mentorordningen kan innføres på andre studieprogram, der en tilnærming kan være å finne de mest motiverte i hvert kull til en mentorrolle.

6.2 Bachelor i barnevern (HINN)

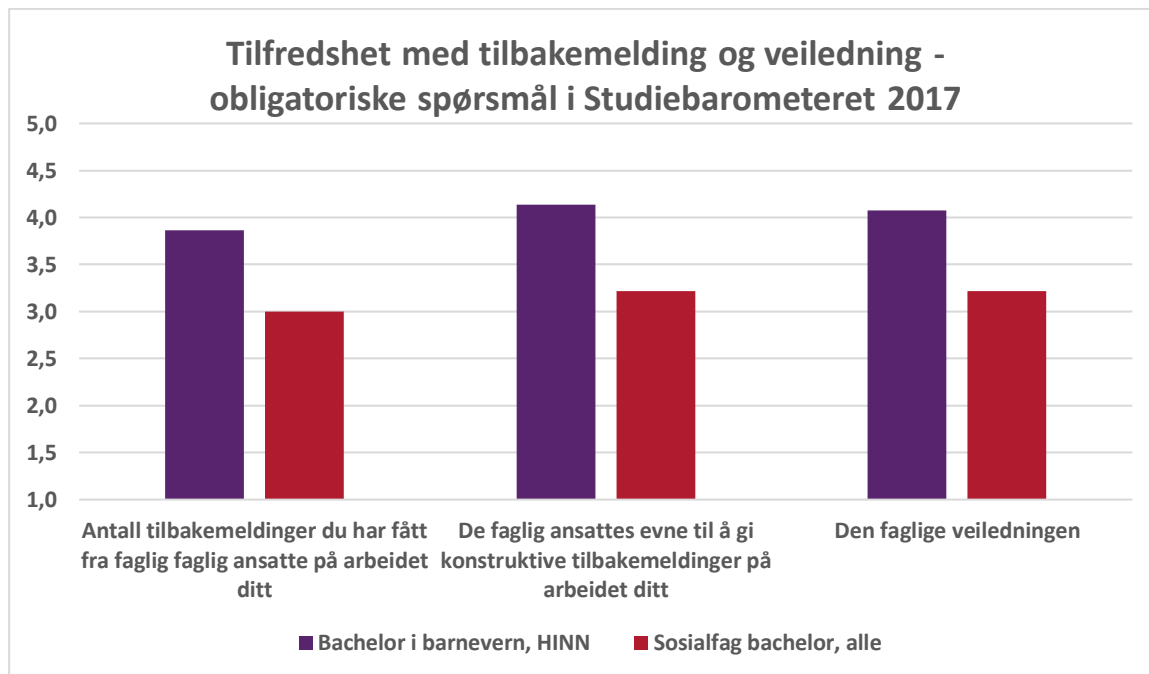
Et annet studieprogram som skiller seg svært positivt ut er Bachelor i barnevern på Høgskolen i Innlandet. Dette programmet har noen av de mest fornøyde studentene i Studiebarometeret 2017 når det gjelder tilbakemelding og veiledning. Programmet skiller seg også positivt ut sammenlignet med andre bachelorstudier i barnevern, både på de obligatoriske og de valgbare spørsmålene og tilbakemelding og veiledning.²⁰ I Studiebarometeret oppgir studentene på studieprogrammet at de har et langt større omfang av tilbakemelding og veiledning enn både lignende studieprogram og andre studieprogram på institusjonen.

---

²⁰ Studentene ved studieprogrammet var ikke like fornøyde med tilbakemelding og veiledning i 2018 som i 2017. I 2018 var det nye kullet fortsatt fornøyde, men bare litt mer tilfredse enn sine medstudenter i samme utdanningstype.

6.2.1 Funn fra Studiebarometeret

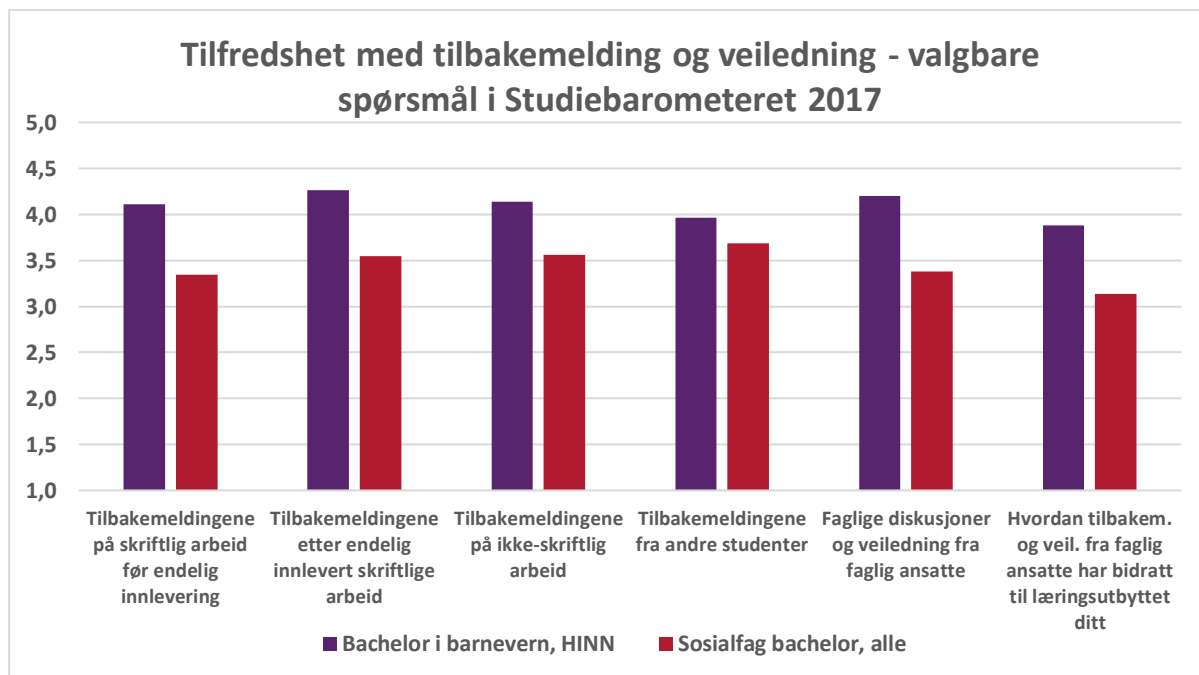
Figuren under viser svarverdier på de obligatoriske spørsmålene om tilbakemelding og veiledning i 2017. Gjennomsnittscorene på Bachelor i barnevern ved HINN sammenlignes med utdanningstypen studieprogrammet er plassert i (sosialfag – bachelor).

Figur 6.4: Tilfredshet med tilbakemelding og veiledning (obligatoriske spørsmål) i Studiebarometeret 2017. Snittscore på programmet Bachelor i barnevern, HINN og den utdanningstypen programmet er plassert i: Sosialfag, bachelor. Skalaen går fra 1 (Ikke tilfreds) til 5 (Svært tilfreds).

Som vi ser av figuren er studentene på bachelorprogrammet i barnevern ved HINN langt mer fornøyde enn de andre studentene i utdanningstypen sosialfag, som inkluderer program innen barnevern og sosialt arbeid (sosionom). Dette gjelder både antall tilbakemeldinger, om tilbakemeldingene er konstruktive og den faglige veiledningen.

Figuren under viser svarverdier på de valgbare og mer detaljerte spørsmålene om tilfredshet med tilbakemelding og veiledning. Studieprogrammet sammenlignes også her med utdanningstypen.

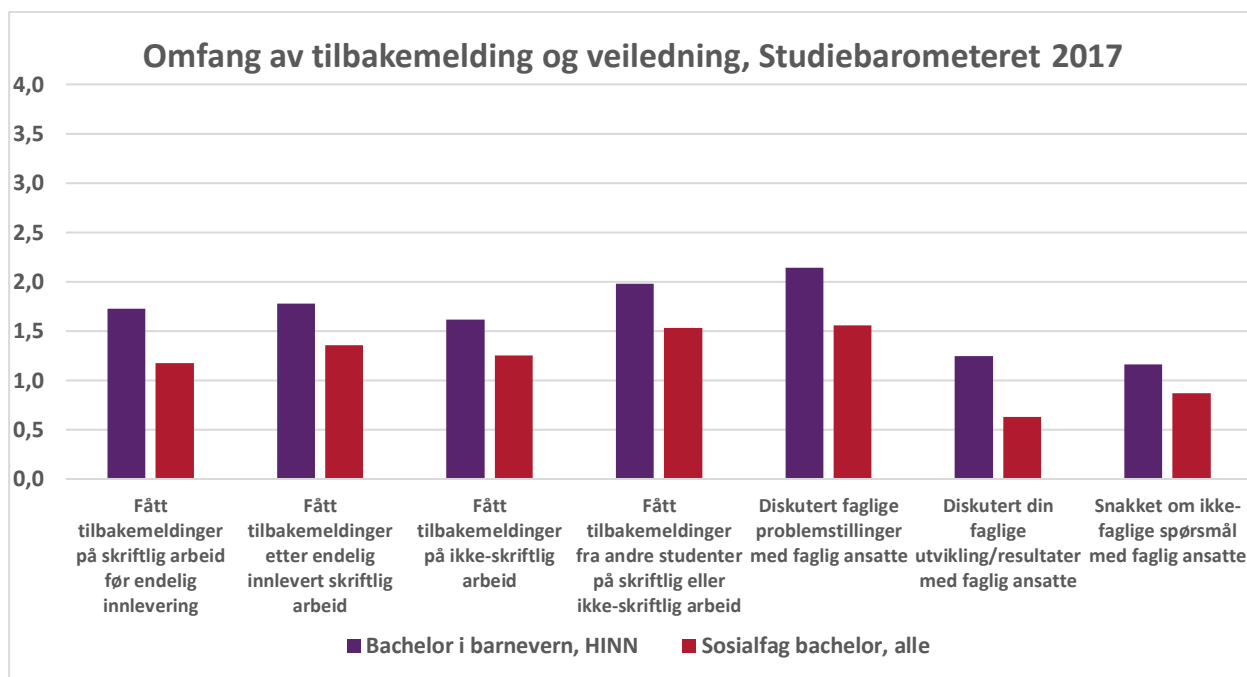

Figur 6.5: Tilfredshet med tilbakemelding og veiledning (valgbare spørsmål) i Studiebarometeret 2017. Snittscore på Bachelor i barnevern, HINN og utdanningstypen sosialfaglige utdanninger, bachelor. Skalaen går fra 1 (Ikke tilfreds) til 5 (Svært tilfreds).

Bachelorprogrammet i barnevern ved Høgskolen i Innlandet scorer høyt på alle spørsmålene om tilbakemelding og veiledning. Svarene til studentene på programmet ligger opp mot 0,8 høyere enn landssnittet for utdanningstypen, noe som kan sies å være en betydelig forskjell. Spesielt stor er forskjellen i tilfredshet med tilbakemeldinger på skriftlig arbeid før endelig innlevering, etter endelig innlevering, faglige diskusjoner og veiledning fra vitenskapelig ansatte og hvordan tilbakemeldingene og veiledningen fra vitenskapelig ansatte har bidratt til læringsutbyttet.

Studentene på studieprogrammet svarer også klart mer positive enn andre bachelorstudenter i sosialfag på andre spørsmål i Studiebarometeret. Dette gjelder både for spørsmålene om læringsmiljø, vurderingsformer, inspirasjon, undervisning, organisering og spørsmålet om overordnet tilfredshet.

Figuren under viser svarverdier på spørsmålene fra batteriet «Omfang av tilbakemelding og veiledning». Studieprogrammet sammenlignes også her med utdanningstypen.

Figur 6.6: Omfang av tilbakemelding og veiledning, Studiebarometeret 2017. Snittscore på Bachelor i barnevern, HINN og utdanningstypen sosialfaglige utdanninger, bachelor. Skalaen i spørreskjemaet er femdelte: Aldri, 1–2 ganger, 3–5 ganger, 6–10 ganger og Over 10 ganger. I tillegg kommer Vet ikke. Skalaen på spørsmålene om omfang går fra 0–4, der «aldri» er gitt verdien 0, «1–2 ganger» er gitt verdien 1, etc.

Studentene ved bachelorprogrammet i barnevern på Høgskolen i Innlandet oppgir høyere omfang av tilbakemelding og veiledning enn gjennomsnittet av alle bachelorprogram i utdanningstypen sosialfag. Programmet har også høyere omfang enn andre barnevernsprogram, og omfanget er høyere enn på andre studieprogram på Høgskolen i Innlandet.

Studentene oppgir at det er størst omfang av diskusjon av faglige problemstillinger med ansatte. Her er også forskjellen fra det nasjonale tallet for utdanningstypen ganske stor. Tallverdien 2,1 tilsvarer at studentene i gjennomsnitt har hatt slike diskusjoner 3–5 ganger hittil i studiet.

6.2.2 Intervjuene – hva ble fremhevet?

Intervjuene

Det ble gjennomført ett intervju med to studenter og ett med to ansatte, deriblant programlederen. Studentene bekreftet i stor grad funnene fra Studiebarometeret, og i begge intervjuene kom det fram utdypinger av disse funnene.

Bakgrunn for fokus på tilbakemelding og veiledning

Satsningen på tilbakemelding og veiledning skyldes ikke noen strategi på institusjonsnivå, men er primært drevet frem av fagmiljøet selv. Internt i fagmiljøet er tilbud om veiledning og tilbakemelding systematisert og integrert gjennom aktivitetene og undervisningen.

Ledelsen ved programmet poengterer at de prioriterer tilbakemelding og veiledning av studenter ut fra en tankegang om at en barnevernspedagog skal trenes til et yrke der de selv skal jobbe med dialog og være i en veilederrolle. Et poeng som trekkes fram er at man skal kunne gi og motta kritikk på en måte som inspirerer, motiverer og skaper vekst og utvikling. Forståelsen av *rollen* en barnevernspedagog skal ha i yrkeslivet er altså med på å forme læringskulturen på studiet. Det følger naturlig av dette at omfanget av tilbakemelding og veiledning er stort.

Typer av tilbakemelding og veiledning

De ansatte prioriterer tett oppfølging av studentene også fordi det er viktig for studentenes læring. Siden studentaktive læreprosesser vektlegges, er det også naturlig med en tett oppfølging. Studentene skal skrive og reflektere mye, og de følges opp av lærerne hele tiden. Studentene er aktive deltakere i læringsprosessen. Dette er i overensstemmelse med den sosialpedagogiske tankegangen som ligger til grunn for studiet.

Studieprogrammet vektlegger formativ tilbakemelding. Tilbakemelding og veiledning gis i stor grad muntlig underveis i forbindelse med arbeidskrav og innleveringer. Muntlig tilbakemelding samsvarer også godt med yrkeshverdagen studentene en gang skal ut i. Studentene får i tillegg skriftlige tilbakemeldinger på godkjente skriftlige arbeidskrav. Veiledning er obligatorisk for studentene. I de tilfellene der en student ikke møter til veiledning, er det vanlig at underviserne tar kontakt med dem og følger opp. Underviserne erfarer også at studentene kommer på eget initiativ senere i studiene selv om de ikke lenger har den tette oppfølgingen. Dette mener de kommer av at grunnlaget for tett kontakt og veiledning allerede er lagt tidlig i studieløpet.

Medstudenters rolle

Det fokuseres på studentstyrte læringsprosesser, hvor studentene selv er aktive og gir tilbakemeldinger til hverandre. Oppgaver skal sendes til andre studenter som så skal gi tilbakemeldinger. Muntlige fremføringer skjer i gruppe eller for hele kullet, der både de vitenskapelig ansatte og studentene gir tilbakemeldinger. Å gi tilbakemeldinger på arbeidet til andre studenter er ett av kravene på studiet og regnes dermed som obligatorisk.

Læringsmiljøet

Godt læringsmiljø trekkes frem som et særpreg ved dette programmet. De vitenskapelig ansatte ønsker å bidra til et godt miljø både blant studentene og mellom studentene og de ansatte. De vitenskapelig ansatte fremhever at de ansatte er lett tilgjengelig for studentene, og at det er en lav terskel for å diskutere faglige problemstillinger. Påstanden understøttes av studentenes svar på Studiebarometerets spørsmål om tilfredshet med miljøet, der programmet har en langt høyere score enn gjennomsnittet av de sosialfaglige bachelorprogrammene. Studentene fremhever også i intervjuene at miljøet er preget av lav terskel for å kontakte ansatte.

De ansatte anerkjenner studentene som «kommende kolleger», og i tråd med dette vektlegger de å gi gode råd og god veiledning underveis i studiet. I ferdighetstrening jobber de ansatte veldig tett på studentene. Studentene på sin side forteller at de oppfatter å bli tatt på alvor. Et av hovedtiltakene for å skape et godt læringsmiljø tidlig er et felles hotellseminar for studenter og ansatte rett etter studiestart.

Under seminaret deles studentene inn i små arbeidsgrupper der faglige ansatte har ansvar for hver sin gruppe. Studentene fortsetter å jobbe i disse arbeidsgruppene også etter at seminaret er over. De ansatte bestreber seg også på å lære alle studentenes navn, og de deler telefonnummeret sitt med studentene for å gjøre seg mer tilgjengelige. Innsatsen de legger inn i første studieår får de uttelling for senere: Studentene hjelper hverandre, og det etableres en kultur hvor det er god dialog mellom lærer og studenter.

De ansatte tror det kan være enklere å ha fokus på tilbakemelding og veiledning i et profesjonsstudium enn i et disiplinfag. Samtidig kan alle fagmiljø arbeide med å bli kjent med studentene og praktisere en «åpen dør»-filosofi. En viktig forutsetning for dette er fysisk/geografisk nærhet mellom studenter og ansatte: Hvis den første en student skal snakke med ikke er til stede, er det alltid en annen man kan henvende seg til.

Tydelige forventninger

De ansatte ved programmet forsøker å være tydelige i formidlingen av forventninger og krav til studentene allerede svært tidlig i programmet. God tilbakemelding og veiledning henger tett sammen med tydelige forventninger og krav. De ansatte oppfatter seg selv som ganske strenge og tilstreber å veilede studentene slik at de kan utvikle seg.

Tidlig innsats

De ansatte ved studieprogrammet tar allerede rett etter studiestart flere grep for å skape et godt læringsmiljø, og de formidler krav og forventninger til studentene tidlig i studieløpet.

Gruppestørrelse

En utfordring dette relativt store programmet deler med flere andre program er kullstørrelsen, som gjør det mer krevende å få gode ordninger for tilbakemelding og veiledning. Studieprogrammet møter denne utfordringen gjennom å dele opp studentene i mindre arbeidsgrupper allerede fra studiestart av, en strategi som sannsynligvis også kan benyttes av andre større studieprogram. En forutsetning her er imidlertid at man har tilstrekkelig antall undervisere.

Ressurskrevende

De faglige ansatte har økt fokuset på veiledning de siste årene og har dreid ressursbruk bort fra tradisjonell undervisning og over på mer veiledning, seminarer og det å etablere mindre grupper. Dette er ressurskrevende og kan gå på bekostning av tid til forskning og utvikling.

6.3 Bioingeniørfag – bachelor (UiT)

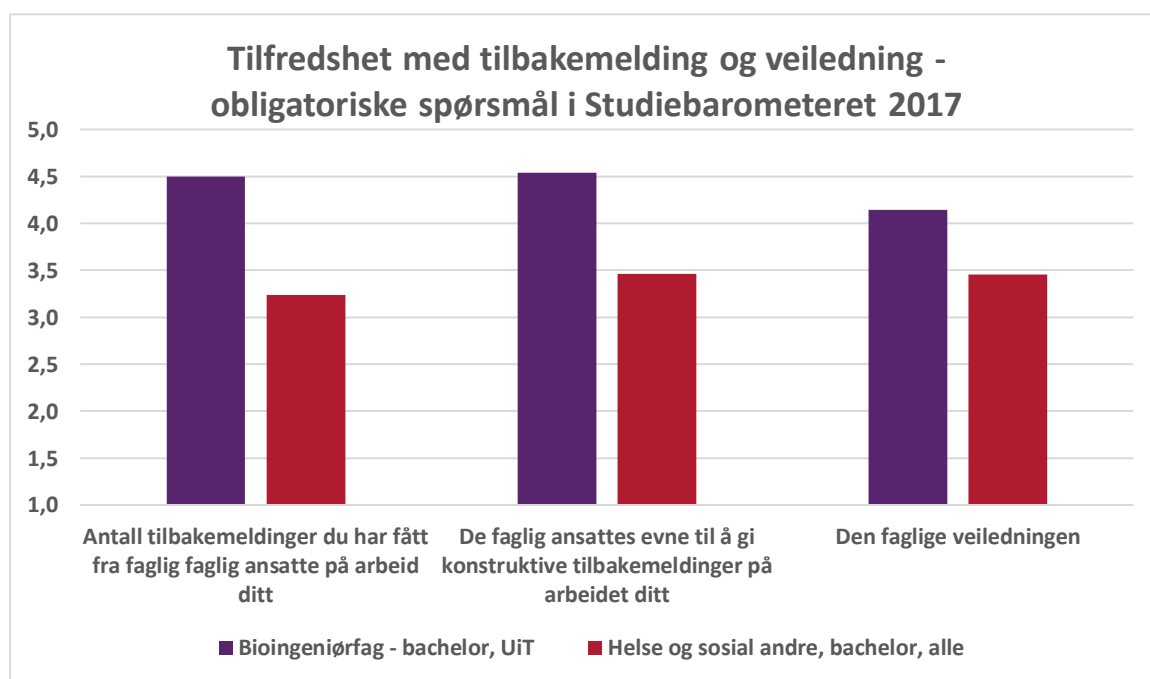
Vårt tredje eksempel er hentet fra Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet (UiT). Bioingeniørfag – bachelor er et av programmene i Studiebarometeret 2017 der studentene er mest

tilfredse med den tilbakemeldingen og veiledningen de får. Programmet skiller seg også positivt ut sammenlignet med andre bioingeniørstudier.²¹

Studentene på programmet oppgir også at de har et klart større omfang av tilbakemelding og veiledning sammenlignet med andre og lignende studieprogram. Omfanget av tilbakemelding og veiledning er også høyere på dette programmet enn andre program innenfor utdanningstypen, dog på samme nivå som de andre bioingeniørprogrammene.

6.3.1 Funn fra Studiebarometeret

Figuren under viser svarverdier på de obligatoriske spørsmålene om tilbakemelding og veiledning i 2017. Gjennomsnittscorene på Bioingeniørfag – bachelor ved UiT sammenlignes med utdanningstypen studieprogrammet er plassert i (Helse og sosial, andre – bachelor).

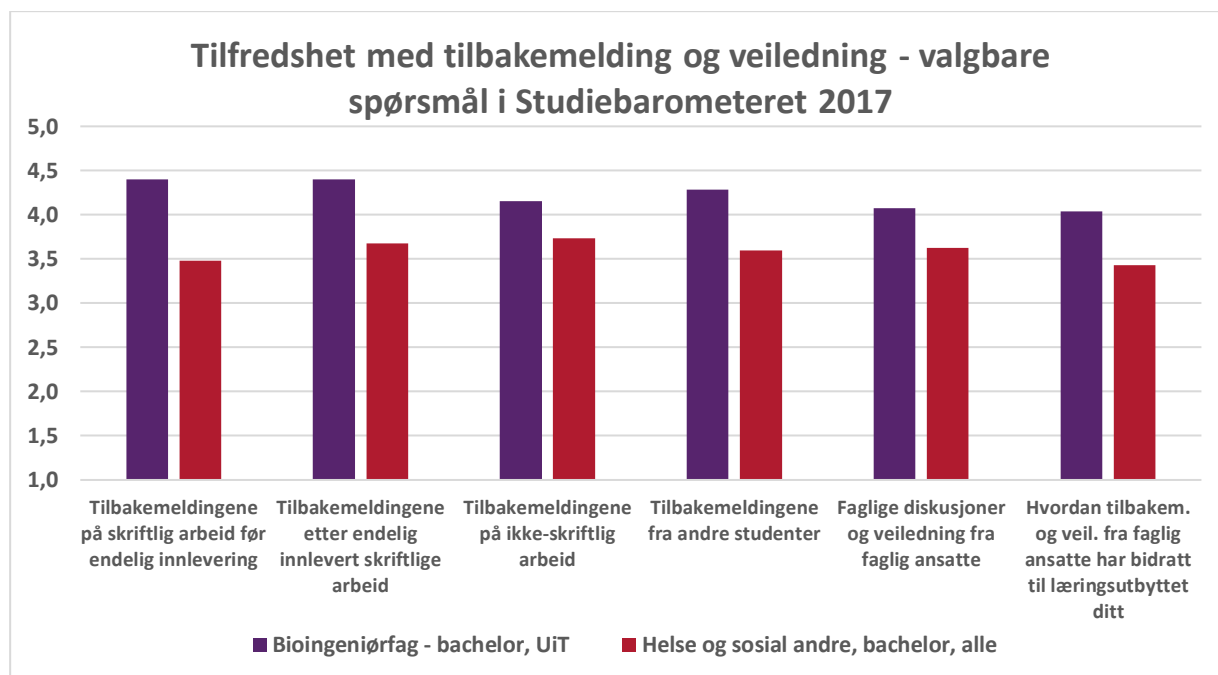

Figur 6.7: Tilfredshet med tilbakemelding og veiledning (obligatoriske spørsmål) i Studiebarometeret 2017. Snittscore på programmet Bioingeniørfag – bachelor, UiT og utdanningstypen Helse og sosial andre, bachelor. Skalaen går fra 1 (Ikke tilfreds) til 5 (Svært tilfreds).

Studentene på bioingeniørprogrammet ved UiT er langt mer fornøyde enn de andre studentene i utdanningstypen både når det gjelder omfanget av tilbakemelding og om tilbakemeldingene er konstruktive. Forskjellene er ikke like stor hva gjelder tilfredshet med den faglige veiledningen.

²¹ Studentene ved studieprogrammet var ikke like fornøyde med tilbakemelding og veiledning i 2018 som i 2017. I 2018 var det nye kullet fortsatt fornøyde, men bare litt mer tilfredse enn sine medstudenter i samme utdanningstype. Verd å merke seg her er de ansattes observasjon av forskjeller mellom kullene, se omtale lenger nede.

Figuren under viser svarverdier på de valgbare og mer detaljerte spørsmålene om tilfredshet med tilbakemelding og veiledning. Studieprogrammet sammenlignes også her med utdanningstypen.

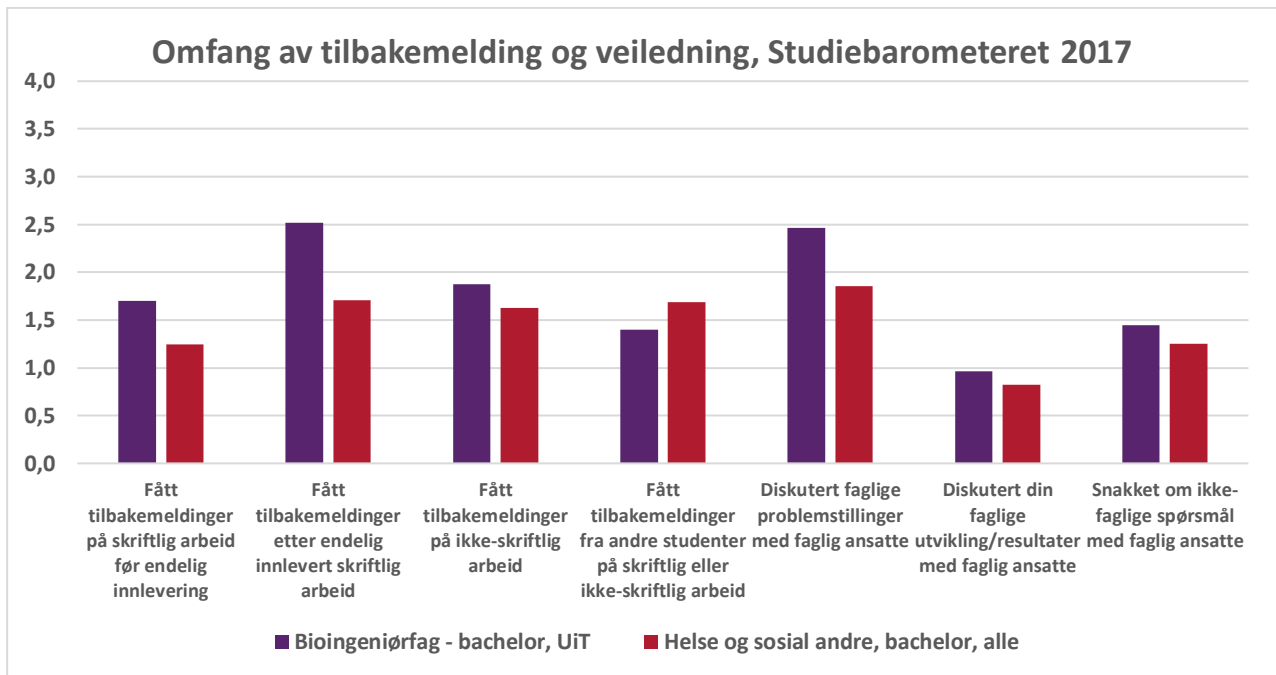
Figur 6.8: Tilfredshet med tilbakemelding og veiledning (valgbare spørsmål) i Studiebarometeret 2017. Snittscore på Bioingeniørfag – bachelor, UiT og utdanningstypen Helse og sosial andre, bachelor. Skalaen går fra 1 (Ikke tilfreds) til 5 (Svært tilfreds).

Studentene på bioingeniørprogrammet oppgir høy tilfredshet på alle spørsmålene om tilbakemelding og veiledning. Svarene til studentene på programmet ligger mellom 0,4 og 0,9 høyere enn landsnittet for andre bachelorstudier i utdanningstypen, noe som må sies å være betydelige forskjeller. Spesielt stor er forskjellen i tilfredshet med tilbakemeldinger på skriftlig arbeid før endelig innlevering, etter endelig innlevering og tilbakemeldinger fra andre studenter.

Bioingeniørprogrammets studenter svarer også klart mer positivt enn sine medstudenter i utdanningstypen på andre tema i Studiebarometeret. Det gjelder både på spørsmål om undervisning, medvirkning, vurderingsformer, organisering og spørsmålet om overordnet tilfredshet.

I utdanningstypen Helse- og sosial, andre – bachelor finnes mange ulike studieprogram. Men også når vi kun sammenligner med andre *bioingeniørprogram*, er tilfredsheten høyere på programmet i Tromsø enn landsgjennomsnittet. Forskjellene ligger på omtrent 0,4. Dette gjelder både for spørsmålene om tilfredshet med tilbakemelding og veiledning og for de aller fleste av temaene nevnt i avsnittet ovenfor.

Figuren under viser svarverdier på spørsmålene fra batteriet «Omfang av tilbakemelding og veiledning». Studieprogrammet sammenlignes også her med utdanningstypen.

Figur 6.9: Omfang av tilbakemelding og veiledning, Studiebarometeret 2017. Snittscore på Bioingeniørfag – bachelor, UiT og utdanningstypen Helse og sosial andre, bachelor. Skalaen i spørreskjemaet er femdelt: Aldri, 1–2 ganger, 3–5 ganger, 6–10 ganger og Over 10 ganger. I tillegg kommer Vet ikke. Skalaen på spørsmålene om omfang går fra 0–4, der «aldri» er gitt verdien 0, «1–2 ganger» er gitt verdien 1, etc.

Bachelorprogrammet på UiT har, som figuren viser, et høyere omfang av nesten alle former for tilbakemelding og veiledning enn andre bachelorprogram i utdanningstypen. Spesielt høyt er omfanget av tilbakemeldinger på skriftlig arbeid etter endelig innlevering og diskutert faglige problemstillinger med vitenskapelig ansatte. Tallverdien 2,5 på disse to spørsmålene tilsvarer at studentene i gjennomsnitt har fått tilbakemeldinger på skriftlig arbeid etter endelig innlevering og diskutert faglige problemstillinger 3–5 ganger hittil i studiet.

6.3.2 Intervjuene – hva ble fremhevet?

Intervjuene

Det ble gjennomført ett intervju med fem studenter og ett med fem ansatte, deriblant programlederen. Studentene bekreftet i stor grad funnene fra Studiebarometeret, og i begge intervjuene kom det fram utdypinger av disse funnene.

Bakgrunn for fokus på tilbakemelding og veiledning

De vitenskapelig ansatte på programmet er veldig engasjerte og har en grunnleggende holdning om at det er viktig for studentene at de får god tilbakemelding og veiledning. De anser fokus på tilbakemelding og veiledning som viktig både for relasjonsbygging og for å gi studentene verktøy for å

nå sine akademiske mål. De mener gode relasjoner bidrar til at studentene ønsker å gjøre det bra; å erfare at læreren bryr seg om studentenes læringsutbytte motiverer.

Engasjement og tankesett blant de vitenskapelig ansatte er altså en viktig bakgrunn for satsningen på tilbakemelding og veiledning. Institusjonen har en satsning på mappevurderinger, men det er ulikt i hvor stor grad studieprogrammene har tatt dette i bruk.

Typer av tilbakemelding og veiledning

Det er en utstrakt bruk av mappevurderinger på de fleste emnene på studieprogrammet. De ansatte anser mappeinnleveringene som et bærende element i arbeidet med å få god tilbakemelding og veiledning. Mappevurderingene fører imidlertid til høyere press på underviserne.

Det gis skriftlige tilbakemeldinger på alle arbeidskrav. Studentene får fortløpende og formativ tilbakemelding og veiledning på de mange obligatoriske innleveringene. Om studentene ikke får godkjent, må de levere inn på nytt og gjennomgår dermed en ny runde med tilbakemelding og veiledning. Veiledning og tilbakemeldinger skjer stort sett skriftlig (via Fronter), men kan også komme muntlig og via video. I tillegg følges feil og misforståelser i innleveringer opp i undervisningen. En stor del av tilbakemelding og veiledning skjer i forbindelse med arbeid på laboratorium, og det er i stor grad de samme lærerne som underviser både teori og i laboratorium.

Læringsmiljøet

Programmet er relativt lite, med et opptakstall per år på 30 studenter og en gruppe bestående av 8 vitenskapelig ansatte. Et hovedhensyn er å bruke få undervisere. Dette er basert på en tanke om at det er lettere for studentene å forholde seg til færre undervisere. Det gir små grupper og et tett fagmiljø preget av nær kontakt med studentene i hele studieforløpet. Læringsmiljøet på programmet er godt, og de ansatte vil gjerne hjelpe studentene. Eksempelvis bruker ingen på programmet begrepet «undervisningsplikt». Det er en lav terskel for studentene å oppsøke og snakke med de ansatte. De ansatte har fokus på tilgjengelighet og tett oppfølging. De ansatte gir alltid muntlig tilbakemeldinger når de får spørsmål, og de prater ofte med studentene på laboratorium og i gangene. I stor grad tar studentene initiativet – underviserne fokuserer på å være tilgjengelige. Når studentene ikke leverer, blir det fulgt opp med en gang, der man prøver å finne ut hvorfor, om det er problemer etc.

Programmet har et godt miljø mellom studentene og de vitenskapelig ansatte. Dette viser både tallene fra Studiebarometeret og informasjonen fra intervjuene. Studentene opplever en lav terskel for å ta kontakt med de ansatte og får dermed rask tilbakemelding på spørsmål.

Tydelige forventninger

Ved emnestart blir det tydelig informert om hvilke læringsmål som gjelder og hvilke arbeidskrav emnene har underveis. Arbeidskravene kan være f.eks. mappeinnleveringer, journaler eller fremføringer. Det formidles til studentene at de må jobbe mye med studiene underveis, med mange innleveringer som er nødvendige for å kunne gå opp til eksamen. Dette bidrar til en god studiekultur, med motiverte og hardt arbeidende studenter.

Ledelsens påstand om at de formidler tydelige krav til studentene får støtte i andre data fra Studiebarometeret: Studentene gir høye scorer på spørsmål om det stilles tydelige forventninger til dem. Studentene er også enige i påstandene om at de ansatte har forventninger om at studentene stiller forberedte, er aktive i organiserte læringsaktiviteter og har høye ambisjoner på deres vegne.

Tidlig innsats

I begynnelsen av semesteret får studentene informasjon om mål, arbeidskrav, innleveringsfrister o.l. for hele semesteret. Det holdes (også) et møte i begynnelsen av semesteret der studentene får formidle hva de forventer på studiet, samtidig som underviserne formidler hva de forventer av studentene.

Gruppestørrelse

Det tas opp relativt få studenter, og det er et begrenset antall faglærere. Det er bare åtte personer i undervisningsgruppa på programmet, i tillegg til noen få eksterne undervisere og timelærere. Det vektlegges å ha få undervisere inne, basert på en tanke om at det er lettere for studentene å forholde seg til færre undervisere.

Gruppedynamikk og motiverte studenter

Ledelsen ved programmet fremhever at årets andreklasser (som er populasjonen i Studiebarometeret) har en spesielt god gruppedynamikk. Dette kullet jobber ekstra hardt og sender f.eks. ofte e-post med faglige spørsmål som de ansatte kjapt svarer på. Dette årskullet, samt kullet etter, har vært gjennom et opptak med stor konkurranse om studieplassene. Den økte konkurransen gir seg utslag i at programmet har flere studenter enn før som jobber mye med studiene, har god studieteknikk og er svært motiverte.

Ledelsens poeng om at dette studentkullet har en veldig positiv gruppedynamikk finner støtte i de historiske tallene fra Studiebarometeret: Studentene som besvarte undersøkelsen i 2017 er klart mer fornøyde enn forgjengerne sine (og kullet etter) selv om de andre kullene (også) var relativt tilfredse med studieprogrammet sitt.

Samarbeidet med praksisfeltet

Det tette samarbeidet med praksisfeltet fremheves som en forklaring på studentenes *overordnede tilfredshet*. Tidligere var alle emner i første studieår harde realfag. De seneste årene har programmet lagt om utdanningen noe, slik at studentene nå har et laboratorieteknisk fag med ekstern praksis. Dette virker veldig motiverende for studentene og har bidratt til økt tilfredshet.

6.4 Faktorer bak god tilbakemelding og veiledning

De tre utvalgte studieprogrammene tilhører alle utdanningstyper med mange respondenter i Studiebarometeret, og utdanningstypene er representert på mange institusjoner. Dette gjør at vi kan sammenligne det enkelte programmet med lignende program. Studieprogrammene skiller seg ut med svært høye snittscorer på spørsmålene om omfang av og tilfredshet med tilbakemelding og veiledning. De scorer også klart høyere enn andre program ved egen institusjon.

Programmene er på ulikt gradsnivå, på ulike institusjoner og de tilhører ulike utdanningstyper. Både barnevernutdanning, økonomisk-administrative utdanning og bioingeniørutdanning er representert. De har dermed få ytre fellestrekk. De har derimot likheter når det gjelder studentenes tilfredshet med tilbakemelding og veiledning.

De tre utvalgte studieprogrammene er alle praksisorienterte profesjonsstudier. Data fra Studiebarometeret viser imidlertid at variasjonen i tilfredshet med tilbakemelding og veiledning innen hver utdanningstype med praksisorienterte studier er omtrent like stor som variasjonen innen tradisjonelle disiplinstudier. Alle utdanningstyper har studieprogram med høye scorere på tilbakemelding og veiledning. Dette indikerer at enkelte fagmiljø også i mer tradisjonelle universitetsstudier har fokus på og/eller har gode tiltak for å sikre god tilbakemelding og veiledning.

Innledningsvis i rapporten lanserte vi to problemstillinger som casestudiene skulle gi svar på:

- Hva karakteriserer studieprogram med høy tilfredshet på tilbakemelding og veiledning?
- Hvilke strategier og tiltak (om noen) har disse studieprogrammene iverksatt?

I tillegg beskrev vi formålet med notatet, som er å identifisere gode praksiser for bruk av tilbakemelding og veiledning.

Intervjuene støtter funnene fra Studiebarometeret. Studentene og de vitenskapelig ansatte har i noen grad ulike perspektiver, og de vektet faktorene noe ulikt, men det var ingen tilfeller av uenighet mellom de to gruppene.

Under trekker vi ut essensen fra informasjonen vi har om eksemplene. Dette inkluderer eksempler på god praksis, men også på andre rammebetingelser som gjør at disse tiltakene faktisk fører til høyere tilfredshet. Informasjonen er avkortet for å tilpasses formatet, dermed har trolig enkelte poeng og en del nyanser gått tapt. Det bør også nevnes at med kun tre eksempler er det nødvendigvis begrenset med muligheter for å generalisere ut fra informasjonen fra intervjuene. Med dette forbeholdet mener vi likevel det er noen fellestrekk som kan være til inspirasjon for andre studieprogram.

Flere av poengene som omtales nedenfor henger sammen med hverandre, og det er trolig en gjensidig påvirkning mellom dem.

1. Fokus på tilbakemelding og veiledning kommer nedenfra

Ingen av de ansatte som ble intervjuet trakk frem institusjonelle strategier som konkret bakgrunn for deres prioritering av tilbakemelding og veiledning av studenter. Imidlertid oppga de ansatte ved et studieprogram at det er en generell fokus på aktiv involvering av studenter på fakultetet.

Det er altså primært fagmiljøene selv som har drevet fram arbeidet med tilbakemelding og veiledning. Engasjerte og motiverte vitenskapelig ansatte er kanskje en forutsetning for å få til passende tiltak og sterk fokus på dette området. Tiltak som programmets ansatte utvikler vil kanskje være bedre tilpasset studieprogrammets natur enn tiltak som bestemmes på institusjonsnivå.

2. Utdanningenes egenart / profesjonsidentitet

Utdanningenes egenart og hvilken rolle studentene skal ha i fremtidig yrkesutøvelse poengteres av to av de tre studieprogrammene. De vitenskapelig ansattes forståelse av egen fagtradisjon/utdanning påvirker læringsopplegget og gir seg utslag i et sterkt fokus på tilbakemelding og veiledning. En del av tankesettet som ligger bak er at studentene trolig få en fremtidig yrkesrolle med mye kommunikasjon med andre, derfor må de også trenes opp i tilbakemelding og veiledning.

Samtidig er ikke studentene på tilsvarende studieprogram på andre institusjoner like tilfredse med tilbakemelding og veiledning som de utvalgte eksemplene. Dette indikerer at forståelsen av utdanningens egenart varierer fra institusjon til institusjon – også innenfor samme fagtradisjon.

3. Krav og forventninger

Alle programmene trakk frem at de formidler tydelige krav og/eller forventninger til studentene. Programmene gjør dette på ulike måter og med ulikt fokus, men *tydeligheten* fremstår som en fellesnevner. Et program trakk frem at de ansatte forventer aktiv deltagelse, noe som gir jevn studieinnsats over tid. Et annet program trakk fram at obligatoriske innleveringer (arbeidskrav) med tilhørende god veiledning gir jevn studieinnsats. Et annet program trakk frem at de stiller tydelige krav og forventninger til studentene om den fremtidige yrkesutøvelsen.

På alle programmene skjer formidlingen av krav og forventninger *tidlig i studieløpet*, noe som er viktig for å skape et godt læringsmiljø og gode arbeidsvaner. Senere formidles krav og forventninger gjennom obligatoriske innleveringer/arbeidskrav, da med kontinuerlig tilbakemelding og veiledning.

4. Formative tilbakemeldinger

Studieprogrammene vektlegger ulike former for tilbakemelding og veiledning. Noen satser på muntlig, andre på skriftlig, mens tilbakemeldinger fra medstudenter brukes i varierende grad. Fellesnevneren er en vektlegging av *formativ* tilbakemelding og veiledning. Alle programmene vektlegger inngående, formative tilbakemeldinger fremfor summative tilbakemeldinger.

5. Omfang av tilbakemeldinger

Alle programmene har stort *omfang* av tilbakemelding og veiledning, noe som er en av faktorene bak høy tilfredshet med tilbakemelding og veiledning. Hyppige tilbakemeldinger bidrar også til å senke terskelen for både å motta og be om mer tilbakemelding og veiledning, noe som trolig er positivt for motivasjon og læring. Det store omfanget kan sees av data fra Studiebarometeret. Videre har vi tidligere i rapporten påvist at omfang henger sammen med tilfredshet.

6. Læringsmiljø

Studentene på de tre programmene er fornøyde med læringsmiljøet. Miljøet mellom studentene og de vitenskapelig ansatte på studieprogrammet er langt bedre enn i andre studieprogram, ifølge data fra Studiebarometeret. I alle intervjuene ble miljøet trukket frem som svært godt og som en faktor som bidrar til lav terskel for studentene for å be om tilbakemelding og veiledning og for å diskutere faglige

problemstillinger. Miljøet blant studentene trekkes også frem, spesielt i det ene tilfellet. På to av programmene var det fokus på å implementere miljøtiltak *tidlig i studieløpet*.

Det er mye som tyder på at et godt læringsmiljø, preget av kort fysisk og mental avstand mellom ansatte og studenter, henger sammen med en god kultur for tilbakemelding og veiledning.

7. Egenskaper ved studentgruppen

Studentene på de tre studieprogrammene er svært motiverte. Dette påvirker trolig i hvor stor grad studentene benytter seg av de mulighetene for tilbakemelding og veiledning som finnes. Dette påvirker igjen tilfredsheten med tilbakemelding og veiledning.

Variasjon i tilfredshet over tid på et studieprogram er ikke unaturlig. Gruppedynamikken blant studentene i ulike årskull kan gi ulikheter i miljøet blant studentene, engasjement deres etc. Også i hvor stor grad studentene benytter mulighetene for tilbakemelding og veiledning, og dermed tilfredsheten med den, vil variere fra kull til kull. Dette ser vi også i dataene fra Studiebarometeret, der variasjonen fra år til år på programnivå i en del tilfeller vanskelig kan forklares av andre faktorer.

Indikasjoner fra intervjuene tilsier at studentenes motivasjon og arbeidsvanene deres fra videregående skole kan påvirke engasjementet for læring og viljen og/eller evnen til å benytte seg av tilbudene om tilbakemelding og veiledning som finnes.

8. Gruppestørrelse

To av studieprogrammene har få studenter, cirka 30 i hvert kull. Det tredje programmet er større, med nesten 100 studenter i hvert kull, men disse deles opp i grupper tidlig i studieløpet for å unngå ulempene store grupper medfører. Noen av intervjuobjektene uttalte at et lite antall studenter er en sentral faktor for at modellen for tilbakemelding og veiledning skal fungere godt. Dette antyder at studentgruppens størrelse påvirker mulighetene for å gi god tilbakemelding og veiledning. På et annet program ble det trukket frem at det er et gode for studentene å ha relativt få vitenskapelig ansatte å forholde seg til.²²

9. Tiltak tidlig i studieløpet

De tre studieprogrammene formidler krav og forventninger tidlig, noe som skal gi god arbeidskultur og jevn studieinnsats. Studieprogrammene tar også tidlig grep for å skape et best mulig læringsmiljø. To av dem arrangerer studietur/ hotellopphold i starten av første semester, der både ansatte og studenter deltar. To av programmene deler studentgruppa inn i mindre grupper allerede fra studiestart. Disse gruppene skal arbeide sammen det første studieåret, noe som skal bidra til et godt studentmiljø. På det ene av disse to programmene tilordnes en spesifikk ansatt hver studentgruppe, noe som lettere skaper gode relasjoner til de(n) ansatte.

---

²² Vi har gjennomført regresjonsanalyser for å belyse sammenhengen mellom størrelsen på studentkull og tilfredshet med tilbakemelding og veiledning. Analysene viser bare en svak sammenheng, når det kontrolleres for blant annet utdanningstype og gradsnivå. En svakhet med analysen er grunnlagsdataene, som ikke gir mulighet til å bryte ned faglige ansatte på studieprogramnivå. Det er dermed ikke mulig å bruke forholdstallet underviser/student, som kan være et bedre utgangspunkt enn studentkull når en slik analyse skal gjøres, og som kunne ha medført andre funn.

7 Referanser og kilder

Bjorklund, S. A., Parente, J. M., & Sathianathan, D. (2004). Effects of faculty interaction and feedback on gains in student skills. *Journal of Engineering Education*, 93(2), 153-160.

Chan, J. C., & Lam, S. F. (2010). Effects of different evaluative feedback on students' self-efficacy in learning. *Instructional Science*, 38(1), 37-58.

Elliott, E. S., & Dweck, C. S. (1988). Goals: An approach to motivation and achievement. *Journal Personality and Social Psychology*, 54, 5-12.

Fowler, P. R., & Boylan, H. R. (2010). Increasing student success and retention: A multidimensional approach. *Journal of Developmental Education*, 34(2), 2.

Hamberg, S, P Bakken og M-L Damen (2015). Personal feedback and advising in Norwegian higher education: Explaining student dissatisfaction? NOKUT-rapport 5-2015.

Hamberg, S, P Bakken og M-L Damen (2016). Tilbakemelding og veiledning i høyere utdanning. Hva forklarer studentenes misnøye? NOKUT-notat 2016.

Hattie, J., & Timperley, H. (2007). The power of feedback. *Review of educational research*, 77(1), 81-112.

Kot, F. C. (2014). The impact of centralized advising on first-year academic performance and second-year enrollment behavior. *Research in higher education*, 55(6), 527-563.

Mcalpine, L. (2004). Designing learning as well as teaching: A research-based model for instruction that emphasizes learner practice. *Active learning in higher education*, 5(2), 119-134.

Nerland, M and Prøitz, T (2018). *Pathways to quality in higher education. Case studies of educational practices in eight courses*. Nordic Institute for Studies in Innovation, Research and Education (NIFU).

Nicol, D. J., & Macfarlane-Dick, D. (2006). Formative assessment and self-regulated learning: A model and seven principles of good feedback practice. *Studies in higher education*, 31(2), 199-218.

NOU 2000: 14. *Frihet med ansvar. Om høgre utdanning og forskning i Norge*. Kunnskapsdepartementet. (Mjøs-utvalget)

Shute, V. J. (2008). Focus on formative feedback. *Review of educational research*, 78(1), 153-189.

St.meld. nr. 27 (2000-2001). *Gjør din plikt - Krev din rett. Kvalitetsreform av høyere utdanning*. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet

St.meld. nr. 16 (2016-2017). *Kultur for kvalitet i høyere utdanning*. Kunnskapsdepartementet (2017).

Vedlegg 1 Deskriptiv statistikk for kvantitativ analyse

Tabell V.1: Deskriptiv statistikk (antall respondenter) for uavhengige variabler / kontrollvariabler i modellene i tabell 5.1 kapittel 5.2.

TILBAKEMELDING OG MOTIVASJON						
Modell 1						
Variabelnavn	Antall observasjoner	Gjennomsnitt	Varians	Standard-avvik	Min	Max
Studieprogrammet bidrar til motivasjon for studieinnsats	13955	3,6	1,1	1,1	1	5
Faglig ansattes evne til å gi konstruktive tilbakemeldinger	13955	3,4	1,2	1,1	1	5
Gradsnivå	13955	0,4	0,2	0,5	0	1
Kvinne	13955	0,6	0,2	0,5	0	1
Alder	13955	24,8	33,8	5,8	19	71
Størrelse studieprogram	13955	118,1	21880,7	147,9	1	878
Karakterpoeng vgs	13955	2,9	0,5	0,7	1	4
Fars utdanning	13955	2,9	0,9	1,0	1	4
Utdanningstype	13955	23,4	141,2	11,9	1	40
Modell 2						
Variabelnavn	Antall observasjoner	Gjennomsnitt	Varians	Standard-avvik	Min	Max
Studieprogrammet bidrar til motivasjon for studieinnsats	1354	3,9	0,9	0,9	1	5
Tilbakemeldinger fra faglig ansatte før endelig innlevering	1354	3,6	0,9	1,0	1	5
Gradsnivå	1354	0,4	0,2	0,5	0	1
Kjønn	1354	0,6	0,2	0,5	0	1
Alder	1354	24,9	35,4	6,0	19	63
Størrelse studieprogram	1354	71,5	6070,4	77,9	2	440
Karakterpoeng vgs	1354	2,7	0,5	0,7	1	4
Fars utdanning	1354	2,8	0,9	0,9	1	4
Utdanningstype	1354	24,8	143,3	12,0	2	40
Modell 3						
Variabelnavn	Antall observasjoner	Gjennomsnitt	Varians	Standard-avvik	Min	Max
Studieprogrammet bidrar til motivasjon for studieinnsats	3484	3,8	1,0	1,0	1	5
Faglige diskusjoner og veiledning fra faglig ansatte	3484	3,6	0,9	1,0	1	5

Gradsnivå	3484	0,3	0,2	0,5	0	1
Kjønn	3484	0,6	0,2	0,5	0	1
Alder	3484	25,1	39,9	6,3	19	71
Størrelse studieprogram	3484	97,5	16301,7	127,7	1	613
Karakterpoeng vgs	3484	2,7	0,5	0,7	1	4
Fars utdanning	3484	2,8	0,9	0,9	1	4
Utdanningstype	3484	24,8	158,7	12,6	1	40

Tabell V.2: Deskriptiv statistikk (antall respondenter) for uavhengige variabler / kontrollvariabler i modellene i tabell 5.2 kapittel 5.3.

TILBAKEMELDING OG LÆRINGSUTBYTTE (TEORETISK KUNNSKAP)						
Modell 1						
Variabelnavn	Antall observasjoner	Gjennomsnitt	Varians	Standard-avvik	Min	Max
Læringsutbytte - teoretisk kunnskap	13945	3,9	0,7	0,9	1	5
Faglig ansattes evne til å gi konstruktive tilbakemeldinger	13945	3,4	1,2	1,1	1	5
Gradsnivå	13945	0,4	0,2	0,5	0	1
Kjønn	13945	0,6	0,2	0,5	0	1
Alder	13945	24,8	33,6	5,8	19	71
Størrelse studieprogram	13945	118,2	21881,4	147,9	1	878
Karakterpoeng vgs	13945	2,9	0,5	0,7	1	4
Fars utdanning	13945	2,9	0,9	1,0	1	4
Utdanningstype	13945	23,4	141,2	11,9	1	40
Modell 2						
Variabelnavn	Antall observasjoner	Gjennomsnitt	Varians	Standard-avvik	Min	Max
Læringsutbytte - teoretisk kunnskap	1355	4,0	0,6	0,8	1	5
Tilbakemeldinger fra faglig ansatte før endelig innlevering	1355	3,6	0,9	1,0	1	5
Gradsnivå	1355	0,4	0,2	0,5	0	1
Kjønn	1355	0,6	0,2	0,5	0	1
Alder	1355	24,9	35,3	5,9	19	63
Størrelse studieprogram	1355	71,4	6064,9	77,9	2	440
Karakterpoeng vgs	1355	2,7	0,5	0,7	1	4
Fars utdanning	1355	2,8	0,9	0,9	1	4
Utdanningstype	1355	24,8	143,5	12,0	2	40

Modell 3						
Variabelnavn	Antall observasjoner	Gjennomsnitt	Varians	Standard-avvik	Min	Max
Læringsutbytte - teoretisk kunnskap	3490	3,9	0,7	0,8	1	5
Faglige diskusjoner og veiledning fra faglig ansatte	3490	3,6	0,9	1,0	1	5
Gradsnivå	3490	0,3	0,2	0,5	0	1
Kjønn	3490	0,6	0,2	0,5	0	1
Alder	3490	25,1	39,5	6,3	19	71
Størrelse studieprogram	3490	97,6	16288,7	127,6	1	613
Karakterpoeng vgs	3490	2,7	0,5	0,7	1	4
Fars utdanning	3490	2,8	0,9	0,9	1	4
Utdanningstype	3490	24,8	159,0	12,6	1	40

Vedlegg 2 Predikerte verdier for kvantitativ analyse

Tabell V.3: Predikerte verdier på avhengige variabler for hver verdi på uavhengig tilbakemeldingsvariabel (tabell 5.1 og 5.2 – kapittel 5).

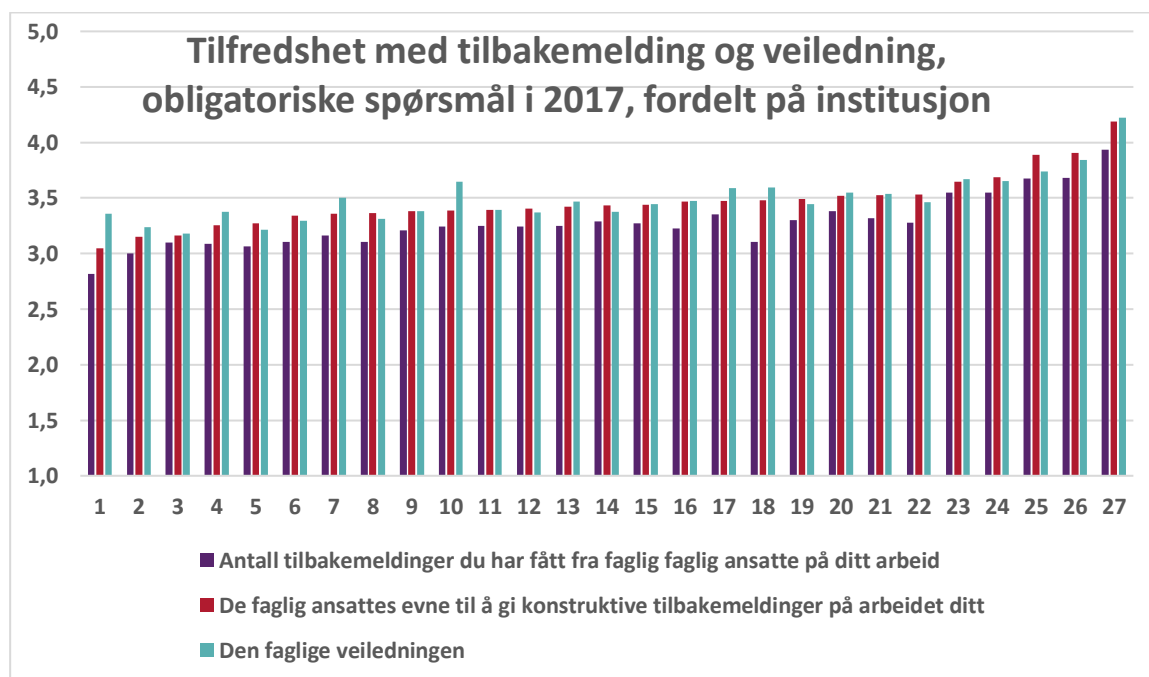
ANALYSE 1 (Tabell 5.1)	
Vitenskapelig ansattes evne til å gi konstruktive tilbakemeldinger	Predikert verdi - motivasjon for studieinnsats
1 (Ikke tilfreds)	2,9
2	3,2
3	3,5
4	3,8
5 (Svært tilfreds)	4,2
Total	3,6
Tilbakemeldinger fra vitenskapelig ansatte før endelig innlevering	Predikert verdi - motivasjon for studieinnsats
1 (Ikke tilfreds)	3,0
2	3,4
3	3,7
4	4,0
5 (Svært tilfreds)	4,4
Total	3,9
Faglige diskusjoner og veiledning fra vitenskapelig ansatte	Predikert verdi - motivasjon for studieinnsats
1 (Ikke tilfreds)	2,6
2	3,0
3	3,5
4	3,9
5 (Svært tilfreds)	4,4
Total	3,8
ANALYSE 2 (Tabell 5.2)	

Vitenskapelig ansattes evne til å gi konstruktive tilbakemeldinger	Predikert verdi - læringsutbytte (teoretisk kunnskap)
1 (Ikke tilfreds)	3,5
2	3,7
3	3,8
4	4,0
5 (Svært tilfreds)	4,2
Total	3,9
Tilbakemeldinger fra vitenskapelig ansatte før endelig innlevering	Predikert verdi - læringsutbytte (teoretisk kunnskap)
1 (Ikke tilfreds)	3,4
2	3,6
3	3,9
4	4,1
5 (Svært tilfreds)	4,4
Total	4,0
Faglige diskusjoner og veiledning fra vitenskapelig ansatte	Predikert verdi - læringsutbytte (teoretisk kunnskap)
1 (Ikke tilfreds)	3,1
2	3,4
3	3,7
4	4,0
5 (Svært tilfreds)	4,4
Total	3,9

Vedlegg 3 Tilfredshet på institusjon-, utdanningstype- og programnivå

Tilfredshet på institusjonsnivå

Under presenteres data på de tre obligatoriske spørsmålene i Studiebarometeret. Figuren viser resultatene for de 27 største institusjonene, de med færre enn 100 svarende er filtrert vekk.

Figur VI: Tilfredshet med tilbakemelding og veiledning fordelt på institusjon: Studiebarometeret 2017 (obligatoriske spørsmål). Skala: 1 (Ikke tilfreds) – 5 (Svært tilfreds), i tillegg kommer Vet ikke / ikke relevant. Hvert nummer, og hver gruppe av søyler, representerer en av de 27 største institusjonene.

Studentene er minst fornøyde med antall tilbakemeldinger de får, sammenlignet med de to andre spørsmålene. Dette gjelder på alle disse institusjonene. Tilfredsheten med om tilbakemeldingene er konstruktive og den faglige veiledningen er ganske lik på de fleste institusjonene.

Nivået på tilfredsheten varierer en hel del, og variasjonen mellom institusjonene er relativt stor for alle de tre spørsmålene. Fagporteføljen påvirker trolig disse tallene en hel del; spesialiserte institusjoner med relativt få studenter kommer best ut, mens store institusjoner med stor faglig bredde kommer dårligere ut.

Ovenfor er data på de obligatoriske spørsmålene om tilbakemelding og veiledning vist. Under skal vi se om de mer detaljerte og konkrete valgfrie spørsmålene viser samme tendens.

Figuren under viser studentenes tilfredshet med de valgbare spørsmålene om tilbakemelding og veiledning i 2017, fordelt på institusjon. Her inngår de 9 største av de 10 institusjonene som valgte å la sine studenter besvare disse detaljerte spørsmålene om tilbakemelding og veiledning.

Figur V2: Tilfredshet med tilbakemelding og veiledning i 2017, fordelt på de ni største institusjonene som benyttet seg av de valgbare spørsmålene. Skala: 1 (Ikke tilfreds) – 5 (Svært tilfreds), i tillegg kommer Vet ikke / ikke relevant. Hvert nummer, og hver gruppe av søyler, representerer en av de 9 institusjonene.

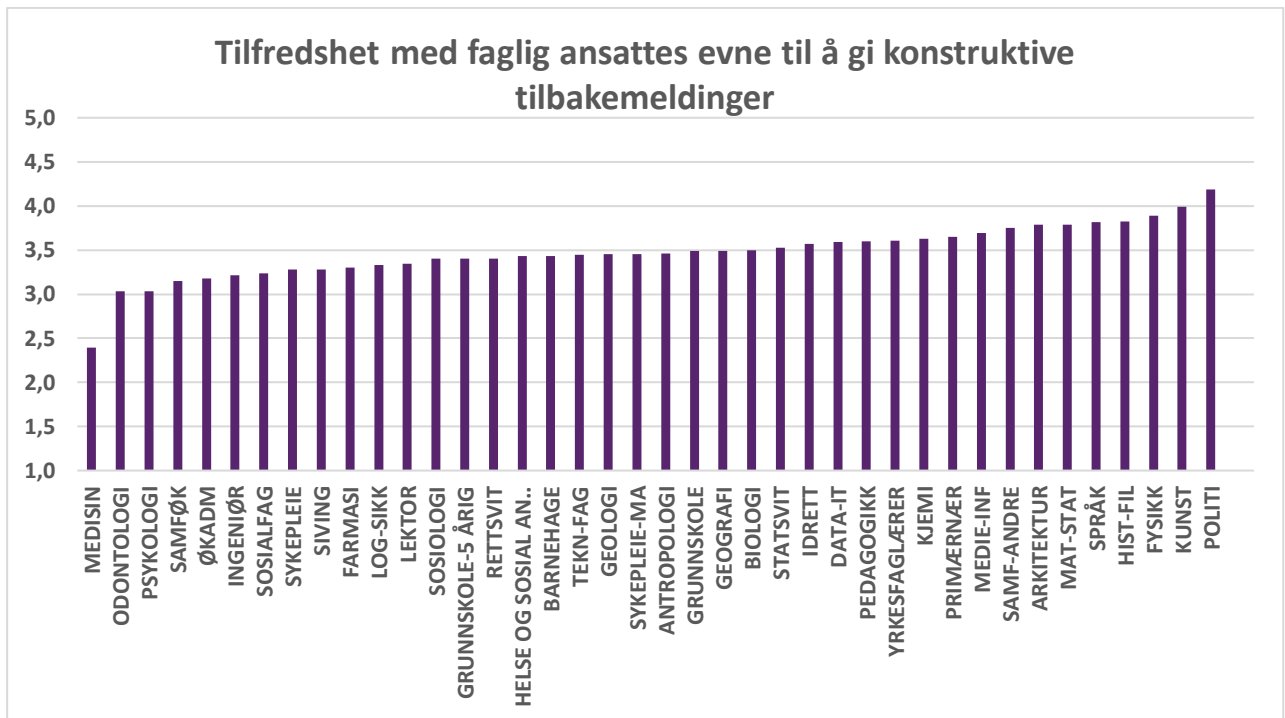
Studentene er om lag like tilfredse med temaene som dekkes av disse mer detaljerte spørsmålene, som med de generelle og obligatoriske spørsmålene.

Forskjellene mellom de valgfrie spørsmålene er jevnt over ganske små. Forskjellene er heller ikke store mellom de ulike institusjonene, på tross av at både spesialiserte institusjoner, statlige høyskoler, nye universitet og eldre universitet er representert. Det er verdt å merke seg er at de samme små spesialiserte institusjonene som har høy studenttilfredshet på de obligatoriske spørsmålene ikke var blant de med disse valgbare spørsmålene i 2017.

Tilfredshet på utdanningstypenivå

I dette kapitlet bryter vi ned resultatene på spørsmålene om tilbakemelding og veiledning på utdanningstyper.

Vi skal først se på ett av de obligatoriske spørsmålene, for å belyse variasjonen blant alle utdanningstypene. Studentenes tilfredshet med *De faglig ansattes evne til å gi konstruktive tilbakemeldinger på arbeidet ditt* vises i figuren under.

Figur V3: Tilfredshet med fagansattes evne til å gi konstruktive tilbakemeldinger fordelt på utdanningstype. Studiebarometeret 2017. Skala: 1 (Ikke tilfreds) – 5 (Svært tilfreds), i tillegg kommer Vet ikke / ikke relevant.

Det er betydelig forskjell mellom utdanningstypene i studentenes tilfredshet med de fagansattes evne å gi konstruktive tilbakemeldinger. Studentene på medisin (2,4) er de klart mest kritiske, men også studenter på odontologi og psykologi er kritiske. Politistudentene (4,2) er de mest positive, men også kunst- og fysikkstudentene er positive. Utdanningstypene medisin og politi representerer altså ytterlighetene, begge består av få og relativt like studieprogram.

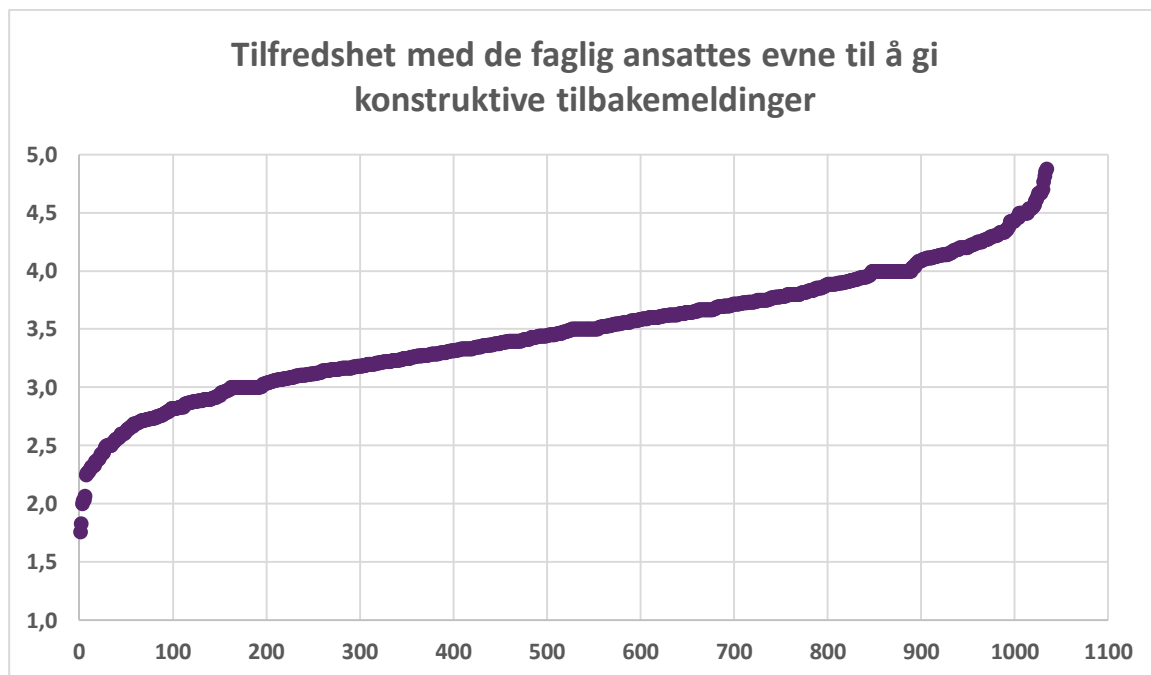
Vi ser omtrent det samme mønsteret om vi fordeler de to andre obligatoriske spørsmålene om tilbakemelding og veiledning på utdanningstype: I hovedsak finner vi de samme utdanningstypene i henholdsvis den minst eller den mest tilfredse enden av skalaen.

Utdanningstypene favner imidlertid en rekke studieprogram, og det er grunn til å tro at det er betydelig variasjon i tilfredsheten med tilbakemelding og veiledning innenfor hver utdanningstype.

Tilfredshet på studieprogramnivå

Først viser vi variasjonen blant studieprogrammene på det obligatoriske spørsmålet *Hvor tilfreds er du med de faglig ansattes evne til å gi konstruktive tilbakemeldinger på arbeidet ditt.*

Studiebarometeret inkluderer cirka 1800 bachelor- og masterprogram. Figuren under viser resultater på studieprogramnivå. Studieprogram med få svarende er ikke inkludert i figuren, vi sitter da vi igjen med 1034 studieprogram. Disse er representert med ett datapunkt hver i diagrammet, her fremkommer datapunktene som en (nesten) ubrutt linje.

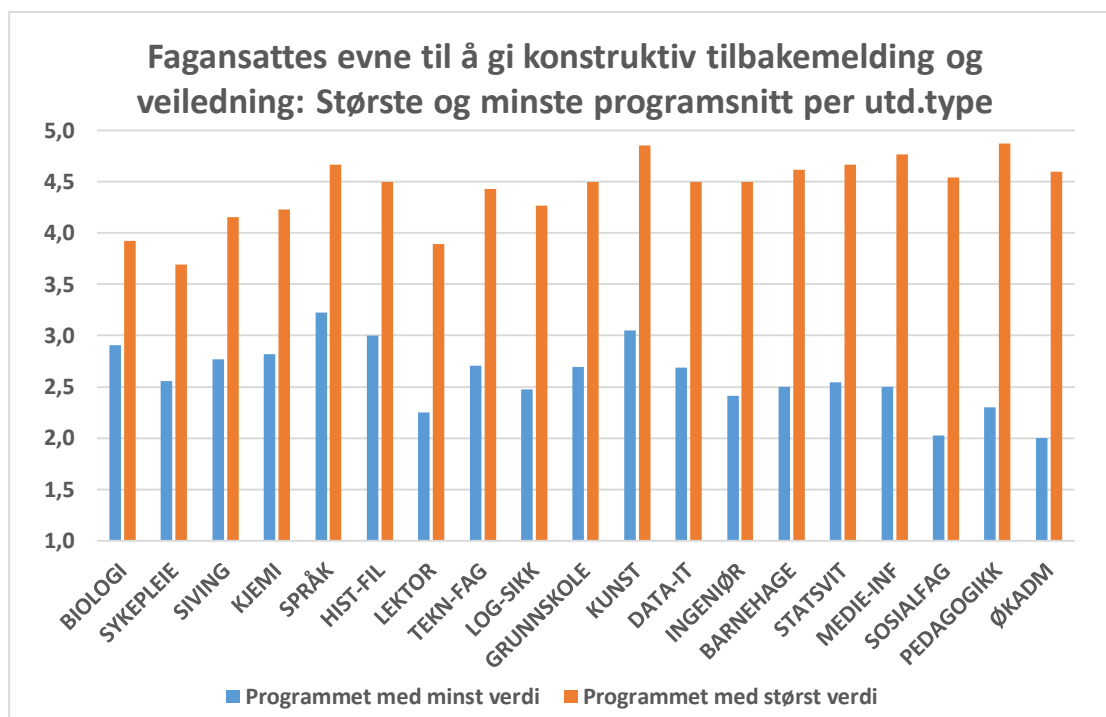
Figur V4: Tilfredshet med fagansattes evne til å gi konstruktiv tilbakemelding og veiledning, fordelt på 1034 studieprogram: Studiebarometeret 2017 (obligatorisk spørsmål). Skala: 1 (Ikke tilfreds) – 5 (Svært tilfreds), i tillegg kommer Vet ikke / ikke relevant. Hvert studieprogram er representert ved en prikk.

Det er en betydelig variasjon mellom studieprogrammene. Selv om de fleste har en score på eller nær gjennomsnittet (3,4), er det omtrent 150 som har en score som er over 4,0 og omtrent 150 som har en score på under 3,0. Både de programmene med lavest og de med høyest score er fordelt på mange ulike utdanningstyper, men utdanningstypene med lavest og høyest score er selvsagt godt representert blant programmene som befinner seg i endene av skalaen.

Det samme mønsteret som fremkommer i figuren over kan gjenfinnes i de andre spørsmålene om tilbakemelding og veiledning (og de fleste andre spørsmålene i Studiebarometeret.) Det gjelder både de andre obligatoriske spørsmålene og de valgbare spørsmålene, som imidlertid har færre studieprogram enn de obligatoriske.

Vi finner det samme mønsteret når vi ser på variasjonen blant studieprogrammene *innenfor* de fleste av utdanningstypene som Studiebarometeret sine cirka 1800 studieprogram er fordelt på (ikke vist).

Figuren under viser variasjonen i snittscorer mellom studieprogram i flere av de største utdanningstypene. Hver utdanningstype er representert med to datapunkt: minste studieprogramverdi og største studieprogramverdi.

Figur V5: Variasjon på studieprogramnivå i tilfredshet med fagansattes evne til å gi konstruktiv tilbakemelding og veiledning, innad i hver utdanningstype. Studiebarometeret 2017 (obligatorisk spørsmål). Figuren er sortert på avvik mellom høyeste og laveste verdi. Skala: 1 (Ikke tilfreds) – 5 (Svært tilfreds), i tillegg kommer Vet ikke / ikke relevant.

Variasjonen er størst i økadm (2,0–4,6), pedagogikk (2,3–4,9) og sosialfag (2,0–4,5). Variasjonen er minst i utdanningstypene biologi (2,9–3,9) og sykepleie (2,6 – 3,7). Utdanningstypene som ble presentert tidligere, barnehage og statsvitenskap, befinner seg nær midten og kan dermed sies å ha en middels variasjon mellom studieprogrammene, sett i forhold til de andre utdanningstypene.

Innen barnehage varierer tilfredsheten fra 2,5 til 4,6. Studentene ved to av de fire arbeidsplassbaserte studieprogrammene som inngår er de mest fornøyde med tilbakemelding og veiledning. Studentene ved de fire samlingsbaserte tilbudene er jevnt over mer fornøyde enn de som går på mer tradisjonelle, campusbaserte studieprogram. Det store flertallet av programmene, som altså er av en mer tradisjonell type har en stor spredning (fra 2,5 til 4,1). Det er også stor variasjon mellom studieprogram innen hver institusjon: institusjoner med flere tilbud plasserer seg i mange tilfeller i begge endene av skalaen.

I statsvitenskap varierer tilfredsheten fra 2,5 til 4,7. Her er masterstudentene bare litt mer tilfredse med tilbakemelding og veiledning enn bachelorstudentene. Program på begge gradsnivåene er godt representert i begge endene av skalaen. Også i denne utdanningstypen er det stor variasjon mellom studieprogram innen mange av institusjonene som har flere program.

Variasjonen mellom studieprogrammene i hver av utdanningstypene indikerer at fagmiljø innen samme utdanningstype (og dermed i hovedsak på ulike institusjoner) har ulik tilnærming til, og bruker ulike metoder for, tilbakemelding og veiledning.